

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑ ΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΝΟΡΙΑΚΟΥ ΚΛΗΡΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΙΔ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19 | 15 ΙΟΥΛΙΟΥ 1965 | ΑΡΙΘ. 14

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΥΠΟΔΟΥΛΩΣΙΣ ΚΑΙ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΙΣ

Έένος συγγραφεύς γράφει τὰ ἐξῆς: «Ὁ Πρόεδρος τῶν Ἦνωμ. Πολιτειῶν Λίνκολν ἐξέδωκε διακήρυξιν, διὰ τῆς ὁποίας ἐχάριζε τὴν ἐλευθερίαν εἰς 3.000.000 δούλων. Τὴν καθωρισμένην ἡμέραν αἱ ἀλυσίδες θὰ ἔπεφταν. Ἡ διακήρυξις ἐτοιχοκολλήθη παντοῦ, ἐκαρφώθη ἀκόμη καὶ εἰς τὰ δένδρα καὶ τὰ τείχη ἀπὸ στρατιώτας τοῦ βορρᾶ. Πολλοὶ δούλοι βεβαίως δὲν ἐγνώριζον γράμματα· ἀλλὰ ὅσοι ἤμποροῦσαν νὰ διαβάσουν τὴν ἀγγελίαν, ἐπίστευον πλέον εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν των. Τὴν ἡμέραν τῆς ἀπελευθερώσεως ἠκούετο εἰς πολλὰ μέρη ἡ ἐνθουσιώδης κραυγὴ! Εἴμεθα ἐλεύθεροι! Μερικοὶ ὅμως ἀπὸ τοὺς δούλους δὲν ἠθέλησαν νὰ τὸ πιστεύσουν καὶ ἔμειναν μαζὶ μὲ τοὺς κυρίουσ των» (Μοῦντι, Ὁ δρόμος τῆς χάριτος, μτφρ. Βαρνάβα Τζωρτζάτου, νῦν Μητροπολίτου Κίτρους, Ἀθῆναι 1951, σελ. 88).

Μὲ τοὺς τελευταίους αὐτοὺς δούλους ὁμοιάζουν ἀκριβῶς οἱ πλεῖστοι τῶν ἀνθρώπων. Ἐνῶ ἔχουν τὸ μέσον νὰ ἐλευθερωθοῦν ἀπὸ τὰ δεσμὰ τῆς πνευματικῆς δουλείας, αὐτοὶ ἀπὸ ἀγνοίαν ἢ ἀπὸ ἀμέλειαν δὲν χρησιμοποιοῦν αὐτὸ καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν «δούλοι τῆς φθορᾶς».

*

Δὲν ὑπάρχει χειρότερον πρᾶγμα ἀπὸ τὴν ψυχικὴν ὑποδούλωσιν, ἀπὸ τὸ νὰ αἰσθάνεται δηλαδὴ ὁ ἄνθρωπος, ὅτι εἶναι δούλος πνευματικῶς. Ἐνῶ θέλει νὰ ζῆ ἐλεύθερος καὶ «χειραφετημένος», δὲν ἔχει τὴν δύναμιν νὰ ἀντιτάξῃ ἐν ὄχῳ εἰς διαφόρους κακὰς ἐπιθυμίας. Ἐνῶ νοσταλγεῖ νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς τὸν ἀετόν, ὁ ὁποῖος φθά-

νει εἰς αἰθέρια ὕψη, αὐτὸς ὁμοιάζει πρὸς τὸν σκόληκα. Φαίνεται, ὅτι οὗτος κινεῖται ἐλευθέρως πρὸς πάσας τὰς κατευθύνσεις, ἀλλ' ὅμως κινεῖται ἐντὸς τοῦ βορβόρου, χωρὶς νὰ ἐξέρχεται ἐξ αὐτοῦ.

Ἡ πνευματικὴ αὐτὴ ὑποδούλωσις συντελεῖ, ὥστε ἡ ψυχὴ νὰ εἶναι ἀνήσυχος καὶ τεταραγμένη. Ἡ ψυχὴ αὕτη, ἐνῶ διαισθάνεται τὴν ὀραιότητα τῆς ἐλευθερίας τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ, ἀσφυκτιᾷ ἐντὸς τῆς ἀποπνικτικῆς ἀτμοσφαιρας τῆς πνευματικῆς δουλείας. Ἡ κατάστασις δὲ αὕτη ἐπιδεινώνεται ἀπὸ τὰς τύψεις τῆς συνειδήσεως, τὰς φοβερὰς αὐτὰς Ἐρινύας, καὶ ἀπὸ τὸ συναίσθημα τῆς ἐνοχῆς.

Ἡ ἐνοχὴ αὕτη ἀπομακρύνει ἡμᾶς ἐκ τοῦ Θεοῦ καὶ διακόπτει τὴν μετ' αὐτοῦ ἐπικοινωνίαν. Ὡς λέγει ὁ καθηγητὴς τῆς Φιλοσοφίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κολωνίας Γιοχάννες Ἐσσην, ἡ ἐνοχὴ «εἶναι τὸ πλέον δεινὸν καὶ συνταρακτικὸν συμβᾶν εἰς τὸν ἠθικὸν κόσμον, τὸ μέγιστον τῶν κακῶν. Ὄταν ἐν φοβερὸν κτύπημα συναντᾷ ἓνα ἄνθρωπον, ὅταν ὑπεράνω ἐνὸς λαοῦ ἐνσκήπηται ἡ τρομακτικὴ λαῖλαψ ἐνὸς πολέμου, τότε κλειόμεθα εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ψυχῆς καὶ συγκλονιζόμεθα ἐσωτερικῶς. Ἐὰν ὅμως ὁ ὀφθαλμὸς τῆς ψυχῆς μας ἦτο τελείως διαυγὴς καὶ ἐβλεπεν εὐκρινῶς τὰ πράγματα τοῦ ἠθικοῦ κόσμου, τότε ἀκόμη περισσότερο θὰ ἐκλειόμεθα εἰς τὸ ἐσωτερικὸν μας καὶ θὰ συνεκλονιζόμεθα, διότι θὰ ἐβλέπομεν, ὅτι γίνεται τὸ πλέον φοβερὸν γεγονός τοῦ ἠθικοῦ κόσμου: τὸ ὅτι δηλαδὴ καθίσταται ἐνοχὸς μία ἀνθρωπίνη ψυχὴ». Τὸ συναίσθημα αὐτὸ ἀκριβῶς τῆς ἐνοχῆς εἶναι κυρία ἐκδήλωσις τῆς ἀμαρτίας καὶ τῆς ψυχικῆς ὑποδούλωσις. Οὕτως οἱ ἐνοχοὶ αἰσθάνονται, ὅτι δι' αὐτοὺς ἰσχύει ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ: «Ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγῆν ὕδατος ζωῆς καὶ ὠρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους» (Ἱερ. β', 13).

Πᾶς λοιπὸν ἄνθρωπος, ὅστις δὲν ἔχει διαφθαρῆ τελείως, αἰσθάνεται τὴν ἐνοχὴν καὶ τὴν ἀνάγκην νὰ λυτρωθῆ ἐξ αὐτῆς. Ἐπιθυμεῖ νὰ ἀπελευθερωθῆ ἀπὸ τὴν πίεσίν της. Θέλει νὰ ἀρχίσῃ μίαν νέαν ζωὴν. Ἀλλ' εἰς τὸ αἴτημα αὐτὸ τοῦ ἀνωτέρου ἀνθρώπου ἀντιτίθεται ἡ ἐπιθυμία τοῦ κατωτέρου. Τοιοῦτοτρόπως δημιουργεῖται ἐντὸς τῆς ψυχῆς μία σύγκρουσις, εἰς ἀγῶν. Ὄταν ἴδωμεν τὸν ἀγῶνα αὐτὸν ἀπὸ ὑψίστης σκοπιᾶς, θὰ διαπιστώσωμεν, ὅτι εἶναι εἰς ἀγῶν μεταξὺ Θεοῦ καὶ διαβόλου, μεταξὺ οὐρανοῦ καὶ ἄδου. Πολλάκις

ὁ ἀγὼν οὗτος καθίσταται δραματικός. Θαυμαστὴν περιγραφὴν τοῦ ἀγῶνος αὐτοῦ κάμνει ὁ ἅγιος Αὐγουστίνος εἰς τὰς «Ἐξομολογήσεις» του: «Δὲν ἤμην,—γράφει,—δεμένος μὲ ξένα σιδηρᾶ δεσμά, ἀλλὰ μὲ τὰ δεσμά τῆς σιδηρᾶς μου καρδίας. Ὁ ἐχθρὸς ἐκράτει εἰς τὰς χεῖράς του τὴν θέλησίν μου. Εἶχε σφυρηλατήσει μίαν ἄλυσιν καὶ μὲ εἶχε καταστήσει δι' αὐτῆς δέσμιον. Διότι ἀπὸ τὴν διεστραμμένην θέλησιν γεννᾶται ὁ ἀνικανοποίητος πόθος· καὶ ὅταν ὑποτάσσεται κανεὶς εἰς τὸν πόθον, τότε οὗτος γίνεται συνήθεια· καὶ ὅταν κανεὶς δὲν ἀνθίσταται καὶ δὲν ἀντιδρᾷ εἰς τὴν συνήθειαν, τότε αὕτη γίνεται ἀνάγκη. Μὲ ὅλους τοὺς κρίκους τῆς ἀλύσεως αὐτῆς ἐκρατούμην εἰς τὰ δεσμά σκληρᾶς δουλείας. Ἡ νέα λοιπὸν θέλησις, ἡ ὁποία ἤρchiσε νὰ βλαστάνῃ εἰς ἐμέ, διὰ νὰ Σὲ λατρεύω μὲ ἀφοσίωσιν καὶ διὰ νὰ ἀπολαμβάνω Σέ, ὦ Θεέ μου, μοναδικὴ καὶ ἀσφαλὴς χαρὰ καὶ εὐφροσύνη μου, δὲν ἦτο ἀκόμη ἱκανὴ νὰ ὑπερνικήσῃ τὴν παλαιότεραν θέλησιν, ἡ ὁποία εἶχε γίνῃ διὰ τῆς μακρᾶς συνηθείας πολὺ ἰσχυρά. Τοιοῦτοτρόπως ὑπῆρχον ἐντὸς ἐμοῦ δύο θελήσεις, ἡ μία παλαιὰ καὶ ἡ ἄλλη νέα, ἡ μία σαρκικὴ καὶ ἡ ἄλλη πνευματικὴ. Αὐτὰ ἐμάχοντο ἡ μία ἐναντίον τῆς ἄλλης καὶ ὁ ἀγὼν οὗτος διέσχιζε τὴν ψυχὴν μου».

Γεννᾶται λοιπὸν τὸ ἐρώτημα: Ἐφ' ὅσον «θλίψις καὶ στενοχωρία ἐπὶ πᾶσαν ψυχὴν ἀνθρώπου τοῦ κατεργαζομένου τὸ κακὸν» (Ρωμ. β', 9), πῶς ὁ ἄνθρωπος θὰ ἀπαλλαγῇ ἐκ τῆς θλίψεως ταύτης; Πῶς θὰ ἀποκαταστήσῃ τὴν εἰρήνην καὶ τὴν γαλήνην ἐντὸς τῆς τεταραγμένης συνειδήσεώς του; Πῶς θὰ ἐκδιώξῃ ἐξ αὐτῆς τὴν ἐφιαλτικὴν σκιὰν τῆς ἁμαρτίας καὶ πῶς θὰ ἀποτινάξῃ τὸν τυραννικὸν ζυγὸν καὶ τὸ καταθλιπτικὸν φορτίον αὐτῆς; Ὡς ἔχει λεχθῆ οὔτε ἡ ἐπιστήμη, οὔτε ἡ φιλοσοφία, οὔτε ἡ τέχνη, οὔτε τὰ ὑλικά ἀγαθὰ, οὔτε ἡ δόξα τοῦ κόσμου, οὔτε αἱ διασκεδάσεις, οὔτε τὰ ταξίδια, οὔτε ἄλλο τι εἶναι ἱκανὰ νὰ φέρουν χαρὰν εἰς τὴν τεταραγμένην ψυχὴν. Ἡ ἐξ αὐτῶν παρηγορία ὁμοιάζει πρὸς τὴν «ἀσπιρίνην», ἡ ὁποία ρίπτει προσωρινῶς τὸν πυρετὸν, ἀλλὰ δὲν καταπολεμεῖ τὴν αἰτίαν τῆς ἀσθενείας. Μετ' ὀλίγον πάλιν ἐμφανίζεται ἡ ἀγωνία, τὸ ψυχικὸν ἄγχος, οἱ ἀδυσώπητοι ἔλεγχοι τῆς συνειδήσεως. Ἐὰν ἀκριβῶς σήμερον ἔχουν πολλαπλασιασθῆ αἱ ψυχικαὶ νόσοι, τοῦτο ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι οἱ ἄνθρωποι δὲν χρησιμοποιοῦν τὸ μοναδικὸν μέσον, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει, διὰ νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὴν

Τοῦ ἐν Ἀγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου

Β'. ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΣΩΣΤΟ ΝΑ ΘΡΗΝΟΛΟΓΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΕΘΑΜΕΝΟΥΣ ΜΑΣ

Γιατί κλαῖς, καὶ γιατί δέρνεσαι; Καὶ εἰδωλολάτρες ἂν τῶ-
καναν αὐτό, θάπρεπεν ἔμεῖς νὰ τοὺς καταγελοῦμε. Τί μπορούμε
ὅμως ν' ἀπολογηθοῦμε γιὰ ἕνα πιστὸ Χριστιανό, ὅταν ξεπέ-
φτη σὲ τέτοιες ἀπρέπειες; Πῶς μπορεῖ νὰ συγχωρήσῃ κανεὶς
τόσον ἀνοήτους ἀνθρώπους; Κι' αὐτό, ἔπειτα ἀπὸ τόσον καιρό,
κι' ἔπειτα ἀπὸ τόσες ὀλοφάνερες ἀποδείξεις πού ἔχομε γιὰ τὴν
ἀνάστασι; Σὺ δέ, σάμπως νὰ βιάζεσαι νὰ μεγαλώσῃς ἀκόμη
περισσότερο τὸ ἔγκλημά σου, μᾶς κουβαλᾷς καὶ εἰδωλολάτρι-
σες μοιρολογίστριες, γιὰ ν' ἀνάψῃ ἔτσι περισσότερο τὸ πάθος· καὶ
γιὰ νὰ φουντώσῃ ἀκόμη περισσότερο τὸ καμίνι· καὶ δὲν ἀκούεις
τὸν Παῦλο πού μᾶς λέει· «Τὶς συμφώνησις Χριστῶ πρὸς Βελίαν;
ἢ τίς μερὶς πιστῶ μετ' ἀπίστου»; (Κορ. Β' στ' 15).

Καὶ οἱ μὲν εἰδωλολάτρες, ἂν καὶ δὲν ξέρουν τίποτα γιὰ ἀνά-
στασι, βρίσκουνε παρ' ὅλον τοῦτο λόγια παρηγοριᾶς, καὶ
λένε· «Πρέπει νὰ ὑπομένῃς μὲ γενναιοψυχία τὸ κακό, γιατί
οὔτε νὰ διορθώσῃς μπορεῖς αὐτὸ πού γίνηκε, οὔτε καὶ νὰ τὸ
ξαναφτιάξῃς μὲ τὰ κλάματα». Καὶ σὺ, πού ἀκούεις καθημερινῶς
τόσο στοχαστικότερα καὶ πολυτιμότερα λόγια, δὲν ντρέπεσαι
νὰ κάνῃς μεγαλύτερες κι' ἀπ' αὐτοὺς ἀπρέπειες;

Γιατί ἔμεῖς δὲν λέμε—ὅπως ἐκεῖνοι—πρέπει νὰ βαστάς, μὲ γεν-

ψυχὴν ἢ ἰσορροπία, ἢ γαλήνη, ἢ χαρά. Ὁμοιάζουν, ὡς εἶπομεν, πρὸς
τοὺς μὴ ἀπελευθερωθέντας δούλους. Τὸ μέσον ἀκριβῶς τῆς ἀπε-
λευθερώσεώς των εἶναι ἢ εὐλικρινὴς μετάνοια καὶ ἐξομολόγησις.

Ἡ μετάνοια δὲν ἐξουδετερώνει μόνον τὴν ἐνοχὴν καὶ τὰς τύ-
ψεις τῆς συνειδήσεως, ἀλλὰ καὶ θραύει τὰ τυραννικὰ δεσμὰ τοῦ
παρελθόντος, ἐκδιώκει τοὺς ἐφιάλτας αὐτοῦ καὶ παρέχει εἰς τὸν
ἄνθρωπον τὴν πνευματικὴν ἐλευθερίαν. Οὕτω, διὰ τῆς ἐν Χριστῶ
ἀναγεννήσεως, «οὐ ἐπλέονασεν ἡ ἁμαρτία, ὑπερεπερίσσευσεν ἡ
Χάρις» (Ρωμ. ε', 20).

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ναιοψυχία, τὸ κακό· ἐπειδὴ, ὅτι γίνηκε, γίνηκε· καὶ δὲν ὑπάρχει τρόπος νὰ τὸ ἀποκαταστήσης. Ἀλλὰ λέμε νὰ τὸ ὑπομένῃς, μὲ γενναιοψυχία, γιατί ὁ νεκρὸς θ' ἀναστήθῃ, ὅπως δὴ ποτε κοιμάται τὸ παιδί σου, καὶ δὲν ἀπόθανε· ἤσυχάζει καὶ δὲν ἐχάθηκε. Γιατὶ θὰ ἐπακολουθήσῃ ἀνάστασις, κ' αἰώνια ζωὴ, καὶ τέλος ἀγγελικό. Δὲν ἀκούεις τὸν ψαλμὸ, ποῦ μᾶς λέει· «Ἐπίστρεψον, ψυχὴ μου, εἰς τὴν ἀνάστασίν σου, ὅτι Κύριος εὐηργέτησέ σε». Εὐεργεσία τὸ λέει τὸ πρᾶγμα, ὁ Θεός, καὶ σὺ κλαῖς καὶ μοιρολογᾷς; Καὶ τί θᾶκανες λοιπὸν περισσότερο, ἂν τυχὸν ἦσουν ἐχθρὸς καὶ πολέμιος τοῦ πεθαμένου; Ἄν πρέπη νὰ κλαίῃ κάποιος, αὐτὸς εἶναι ὁ διάβολος· αὐτὸς πρέπει νὰ χτυπιέται κ' αὐτὸς νὰ μοιρολογᾷ, γιατί ἐμεῖς βαδίζουμε πρὸς μεγαλύτερα ἀγαθὰ. Στὴν κακία του καὶ στὴ μοχθηρία του ταιριάζουν τὰ κλάματα αὐτὰ κ' ὄχι σ' ἐσένα ποῦ σὲ περιμένουν στεφάνια καὶ ξεκούραση· γιατί ὁ θάνατος δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο παρὰ λιμάνι ἀπόσκεπτο.

Συλλογίσου ἀπὸ πόσες ἀθλιότητες εἶναι γεμάτη ἡ ζωὴ μας αὐτὴ· σκέψου πόσες φορές καταράσθηκες τὴν ὥρα καὶ τὴν στιγμή ποῦ γεννήθηκες! Γιατὶ συνεχῶς τὰ πράγματα πηγαίνουν στὸ χειρότερο, κ' ἀπὸ τὴν ὥρα ποῦ πρωτοεῖδες τὸ φῶς μοῖρά σου εἶναι ἡ θλίψη· «Ἐν γὰρ λύπαις τέξῃ τέκνα» (Γεν. γ' 16) μᾶς λέει· καὶ «ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φαγῆ τὸν ἄρτον σου» (γ' 17) καὶ «ἐν τῷ κόσμῳ θλίψην ἐξετε» (Ἰωάν. 1στ' 83).

Γιὰ τὰ ἐκεῖ ὁμως τίποτε παρόμοιο δὲν ἔχει εἰπωθῆ, ἀλλὰ ὅπως διόλου τ' ἀντίθετα! Ὅτι δηλαδὴ «ἀπέδρα πᾶσα ὀδύνη καὶ στεναγμός» (Ἠσ. λε' 10) καὶ ὅτι «ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν ἦξουσι καὶ ἀνακλιθήσονται εἰς τοὺς κόλπους Ἀβραὰμ καὶ Ἰσαὰκ καὶ Ἰακώβ» (Ματθ. η')

καὶ ὅτι τὰ ἐκεῖ εἶναι γαμπριάτικο πνευματικὸ πανηγύρι καὶ χαρούμενη φωτοχυσία καὶ μετάστασις στὸν οὐρανό.

Γιατὶ λοιπὸν ντροπιάζεις τὸν νεκρό; Γιατὶ κάνεις καὶ τοὺς ἄλλους νὰ φοβοῦνται καὶ νὰ τρέμουνε τὸν θάνατο; Γιατὶ παρασέρνεις κ' ἄλλους πολλοὺς νὰ κατηγοροῦνε τὸν Θεό, πῶς μᾶς ἐγέμισεν ἀπὸ μεγάλες συμφορές; καὶ γιατί λοιπὸν, ὕστερα ἀπὸ τὴν θανά, βοηθᾷς τοὺς φτωχοὺς καὶ παρακαλεῖς τοὺς ἱερεῖς νὰ δεηθοῦνε; Γιὰ ν' ἀναπαυθῆ —θὰ μ' ἀπαντήσῃς— ὁ νεκρὸς καὶ γιὰ νὰ φανῆ σπλαγχνικὸς ὁ Κριτής. Γι' αὐτὸ λοιπὸν ἀναστενάξεις καὶ κλαῖς; Μάχεσαι λοιπὸν κ' ἀγωνίζεσαι κ' ἀδικοκτυπιέσαι, ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἀραξοβόλησε σὲ λιμάνι;

Καὶ τί νὰ κάνω; μ' ἀπαντᾷς· αὐτὸ εἶναι τὸ φυσικὸ τοῦ ἀν-

θρώπου. Δέν εἶναι τὸ ἔγκλημα φυσικό μας, οὔτε καὶ συνακόλουθο μὲ τὴ φύση μας. Ἄλλὰ ἐμεῖς εἴμαστε πού κάνομε ἄνω-κάτω τὰ πάντα, πού αὐτοεξευτελιζόμεσθε καὶ προδίδομε τὴν εὐγένεια τῆς καταγωγῆς μας, καὶ πού κάνομε μὲ τὴν συμπεριφορά μας χειρότερους τοὺς ἄπιστους. Γιατί, πῶς θὰ μιλήσουμε σ' ἄλλους γιὰ ἀθανασία; Καὶ πῶς θὰ πείσουμε γι' αὐτὴν ἕναν ἄπιστον εἰδωλολάτρη, ὅταν ἐμεῖς τρέμουμε καὶ φοβούμεσθε τὸν θάνατο χειρότερα κι' ἀπ' αὐτόν;

Πολλοὶ λοιπὸν ἀπὸ τοὺς εἰδωλαλάτρες, ἂν καὶ δέν εἶχανε οὔτε ἰδέα περὶ ἀθανασίας, ἐφόρεσαν στὸ κεφάλι τους στεφάνια (ὅταν ἔμαθαν γιὰ τὸ θάνατο τῶν παιδιῶν τους) καὶ παρουσιάσθησαν γιορταστικά ἀσπροφορεμένοι, γιὰ ν' ἀπολαύσουνε τὴν δόξα καὶ τιμὴ τοῦ κόσμου· κι' ἐσύ δέν παύεις νὰ κλαῖς καὶ νὰ ξεφωνίζης σὰν γυναῖκα, γιὰ τὴ μέλλουσα ζωὴ; Ἄλλὰ δέν ἔχεις—θὰ μοῦ εἰπῆς—κληρονόμο καὶ διάδοχο στὴν περιουσία σου; Καὶ τί λοιπὸν θέλεις; νὰ κληρονομήσῃ τὰ ὑπάρχοντά σου; γιὰ τὴν βασιλεία τῶν οὐρανῶν; Καὶ τί θὰ προτιμοῦσες; νὰ γίνῃ κληρονόμος σου στὰ φθαρτὰ καὶ στὰ ἐπίγεια, πού σὲ λίγο καιρὸ θὰ τ' ἀφήσῃ κι' αὐτὸς καὶ θὰ φύγῃ, ἢ ν' ἀποκτήσῃ τὰ σταθερὰ καὶ τ' ἀμετακίνητα; Δέν τὸν ἀφῆκες κληρονόμο σου· ἀντὶ ὅμως γιὰ σένα αὐτὸς προτίμησε τὸν Θεό· κι' ἀντὶ νᾶχῃ συγκληρονόμους τ' ἀδελφία του, ἔχει τὸ Χριστό.

Καὶ σὲ ποιόν, θὰ μοῦ εἰπῆς, θ' ἀφήσω τὰ σπίτια μου καὶ τὸ ρουχισμό μου καὶ τὰ ζωντανά μου καὶ τὰ χωράφια μου; Στὸν ἴδιο πάλιν· καὶ μάλιστα σιγουρότερα, παρὰ ἂν ζοῦσε, γιὰτί τίποτα δέν τὸν ἐμποδίζει αὐτό. Ἐπειδὴ ἂν οἱ βάρβαροι μαζί μὲ τοὺς νεκροὺς καίνε καὶ τὰ ὑπάρχοντά τους, εἶναι πολὺ δικαιοτέρο νὰ κάμῃς καὶ σὺ τὸ ἴδιο, καὶ ν' ἀφήσῃς νὰ συνταξιδέψῃ μαζί του καὶ τὸ κάθε τι δικό του. Ὅχι, γιὰ νὰ τὸ κάμῃς στάχτη, ὅπως ἐκεῖνοι, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὸν στολίσης μὲ περισσότερη τιμὴ καὶ δόξα. Καὶ ἂν μὲν ἦτανε ἁμαρτωλός, νὰ συγχωρεθοῦνε οἱ ἁμαρτίες του· ἂν δὲ ἦτανε δίκαιος, νὰ μεγαλώσῃ καὶ νὰ πληθύνῃ ἀκόμη περισσότερο ὁ μισθός του καὶ ἡ ἀνταμοιβή του. Ἄλλὰ λαχταρᾷς νὰ τὸν ἰδῆς; Φρόντισε λοιπὸν κι' ἐσύ νὰ ζῆς ὅπως ἐκεῖνος καὶ γρήγορα θ' ἀντικρύσῃς τὴν ἀγαπημένη καὶ ἱερὴ του ὄψη.

Ἐκτὸς ὅμως ἀπ' αὐτὰ πού εἶπα, σκέψου πῶς κι' ἂν δέν μ' ἀκούσῃς, ὁ χρόνος θὰ σὲ συνηθίσῃ, χωρὶς ὅμως νὰ κερδίσῃς τίποτα· γιὰτί ἡ παρηγοριὰ ἔρχεται μόνη της, μὲ τὸ πέρασμα

τοῦ καιροῦ. Ἄν ὅμως θελήσης νὰ φιλοσοφήσης τώρα, θὰ κερδίσης δύο πολύ μεγάλα πράγματα· καὶ τὸν ἑαυτό σου δηλαδή θ' ἀπαλλάξης ἀπὸ λογῆς λογῆς κακά, καὶ θὰ στολισθῆς ἀπὸ τὸν Θεὸ μὲ λαμπρότερο στεφάνι. Γιατί κι' ἀπὸ τὴν ἐλεημοσύνη κι' ἀπὸ πολλὰ ἄλλα, πολύ μεγαλύτερο εἶναι τὸ νὰ μπορῆ κανεὶς νὰ σηκώνη μὲ πραότητα, τὴ συμφορὰ του. Σκέψου, πῶς καὶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ ἀπόθανε· κι' ἐκεῖνος μὲν γιὰ τὸ χατήρι σου ἐνῶ σὺ μονάχα τὸν ἑαυτό σου σκέπτεσαι. Καὶ μολονότι ξεστόμισεν, «εἰ δυνατὸν παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ ποτήριον τοῦτο» καὶ δοκίμασε καὶ θλίψη κι' ἀγωνία, δὲν ἀπόφυγεν ὅμως τὸ θάνατο, ἀλλὰ τὸν ἐδοκίμασε, μὲ πολύ μεγάλη τραγικότητα. Γιατί δὲν ὑπόμεινεν ἕναν ἀπλό θάνατο, ἀλλὰ τὸν πιὸ ντροπιασμένο· καὶ προτοῦ ν' ἀποθάνη, ἐμαστιγώθηκε· καὶ προτοῦ νὰ μαστιγωθῆ, ἐδοκίμασε ὀνειδισμούς καὶ λοιδωρίες κι' ἐμπαιγμούς, γιὰ νὰ διδάξῃ κι' ἐσένα νὰ ὑπομένης μὲ γενναιότητα τὰ πάντα. Ὅμως ἂν κι' ἀπόθανε κι' ἀφήκε τὸ σῶμά του στὴ γῆ, τὸ ξαναπόκτησε περισσότερο δοξασμένο, γιὰ νὰ σ' ἀφήσῃ καὶ ἐσένα ἐδῶ λαμπρὲς ἐλπίδες. Ἄν λοιπὸν δὲν εἶναι παραμύθια αὐτά, μὴν κλαῖς. Κι' ἂν τὰ πιστεύης βέβαια κι' ἀληθινά, μὴ δακρύζης. Ἄν ὅμως κλαῖς καὶ δακρύζης, πῶς θὰ κατορθώσης νὰ πείσης τὸν εἰδωδολάτρη, ὅτι πραγματικὰ πιστεύεις;

Ἄλλὰ παρ' ὅλα αὐτά, ἐξακολουθεῖ νὰ σοῦ φαίνεται ἀκόμη ἀβάσταγο τὸ κακό; Γι' αὐτὸν λοιπὸν ἀκριβῶς τὸν λόγο δὲν ἀξίζει νὰ κλαῖς τὸν νεκρό. Γιατί ἐκεῖνος ἀπαλλάχθηκε ἀπὸ ὅλες τίς τέτοιες συμφορές. Παῦσε λοιπὸν νὰ τὸν φθονῆς καὶ νὰ τὸν βασανίζης. Γιατί τὸ νὰ θέλῃς ν' ἀποθάνῃς κι' ἐσύ, γιὰ τὸν ἄδικο χαμό του καὶ τὸ νὰ πενθῆς γι' αὐτόν, ἐπειδὴ δὲν ἔζησε κι' ἐπειδὴ ἐλυτρώθηκε ἀπὸ πολλὰ κακά, εἶναι χαρακτηριστικὸ φθόνου καὶ βασκανίας.

Νὰ μὴ βάζῃς λοιπὸν στὸ νοῦ σου, πῶς δὲν θὰ ξαναγυρίσῃ πλέον στὸ σπῆτι παρὰ πῶς καὶ σὺ θὰ ταξιδέψῃς κοντά του σὲ λίγο. Νὰ μὴ συλλογιέσαι, πῶς δὲν θὰ ξαναγυρίσῃ ἐδῶ, ἀλλὰ πῶς κι' ὅλα αὐτά πού βλέπεις γύρω σου δὲν μένουν τὰ ἴδια κι' ἀπαράλλακτα, ἀλλὰ κι' αὐτὰ ἀλλάζουν. Γιατί κι' ὁ οὐρανός, καὶ ἡ στεριά καὶ ἡ θάλασσα, ὅλα ἀλλάζουνε μορφή, καὶ θὰ δεχθοῦνε κάποτε τὸ παιδί σου περισσότερο δοξασμένο. Κι' ἂν μὲν ἔφυγεν ἀμαρτωλὸ ἀπὸ τὸν κόσμον αὐτόν, ἐσταμάτησε τὸ κακό· ἂν δὲ ἀπόθανε ὄντας ἀγαθὸ καὶ δίκαιο, ἀσφάλισε τὰ γαθά του καὶ τὴν αἰώνιαν εὐτυχία του.

Ἄπ' αὐτά λοιπὸν ὅλα γίνεται φανερό, πῶς τὰ δάκρυά σου

δὲν φανερώουν τὴ φιλοστοργία σου, ἀλλὰ ἓνα ἀλόγιαστο πάθος. Γιατί, ἂν πραγματικὰ ἀγαποῦσες αὐτὸν ποὺ ἔφυγε, θάπρεπε νᾶσαι εὐχαριστημένος καὶ χαρούμενος, γιατί ἀπαλλάχθηκεν ἀπὸ τὴν τρικυμία τῆς ζωῆς μας αὐτῆς. Γιατί, τί κερδίζομε περισσότερο μὲ τὴν παράταση τῆς ζωῆς μας; Θέλω νὰ μοῦ εἰπῆς. Ποιὸ εἶναι τὸ ἄγνωστο καὶ τὸ καινούργιο ποὺ τὸ χαίρεσαι; Δὲν βλέπομε νὰ μᾶς περιτριγυρίζουνε πάντα τὰ ἴδια πράγματα; Ἡμέρα καὶ νύχτα, καὶ νύχτα πάλιν καὶ ἡμέρα! Χειμῶνας καὶ καλοκαίρι, καὶ ξανὰ καλοκαίρι καὶ χειμῶνας, καὶ τίποτε περισσότερο! Καὶ αὐτὰ μὲν εἶναι πάντα τὰ ἴδια, τὰ κακὰ ὅμως εἶναι διάφορα πάντα καὶ καινούργια. Θᾶθελες λοιπὸν νὰ τὰ δοκιμάζῃ αὐτὸς καθημερινὰ καὶ νὰ μὲνῃ ἐδῶ, γιὰ ν' ἀρρωσταίνη, καὶ γιὰ νὰ γνωρίζῃ τρομάρες καὶ λαχτάρεις; Κι' ἄλλα μὲν νὰ τὰ ὑπομένῃ· κι' ἄλλα ὅμως νὰ φοβάται, πὼς δὲν θὰ μπορέσῃ νὰ τὰ βαστάξῃ. Γιατί βέβαια, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μοῦ ἰσχυρισθῆς, πὼς θάτανε βολετὸ νὰ ταξιδέψῃ τὸ τρικυμισμένο πέλαγος τῆς ζωῆς αὐτῆς, χωρὶς νὰ δοκιμάσῃ πίκρες κι' ἔγνοιες, κι' ἀπαλλαγμένους ἀπὸ κάθε κακὸ καὶ δυσάρεστο!

Ἐπειτα, κοντὰ σ' αὐτά, συλλογίσου, πὼς δὲν ἐγέννησες ἀθάνατο· κι' ὅτι ἂν δὲν ἐπέθαινε τώρα, δὲν θὰ τᾶπόφευγεν, ὅπως ἴσως, σὲ λίγο καιρὸ. Μὰ δὲν τὸν ἐχόρτασες; Ἄλλὰ θὰ τὸν χορτάσῃς ἐκεῖ. Μὰ θέλεις νὰ τὸν βλέπῃς ἐδῶ καὶ μπροστὰ σου; Καὶ ποιὸς σ' ἐμποδίζει; Μπορεῖ νὰ γίνῃ κι' αὐτό, ἂν εἶσαι νηφάλιος καὶ γνωστικός. Γιατί ἡ ἐλπίδα γιὰ τὰ μελλούμενα, εἶναι πραγματικώτερη ἀπὸ τὰ ὅσα βλέπεις. Σὺ δέ, ἂν τυχὸν ζοῦσε μέσα στ' ἀνάκτορα, δὲν θᾶχες τὴν ἀξίωση νὰ τὸν βλέπῃς πάντα σου, ξέροντας πὼς εἶναι δοξασμένος καὶ τιμημένος. Ἐνῶ ὅμως καὶ τὸ ξέρεις καὶ τὸ βλέπεις πὼς ἐταξίδεψε καὶ πὼς ἀπολαβαίνει πολὺ μεγαλύτερα ἀγαθὰ, λιγοψυχᾶς γιὰ τὸν λίγο καιρὸ ποὺ τὸν στερήθηκες καὶ μάλιστα ἐνῶ ἔχεις κοντὰ σου κάποιον σύντροφο ποὺ τὸν ἀντικατασταίνει; Καὶ σ' ἐρωτῶ, δὲν ἔχεις ἄνδρα; Ἐχεις ὅμως παρηγοριά σου τὸν πατέρα κάθε ὄρφανου καὶ τὸν προστάτη κάθε χήρας. Ἄκουσε καὶ τὸν Παῦλο, ποὺ μακαρίζει τὴν χηρείαν αὐτὴν καὶ ποὺ λέει: «ἡ δὲ ὄντως χήρα καὶ μεμονωμένη ἠλπίσεν ἐπὶ τοῦ Κυρίου» (Α' Τιμ. ε' 5). Γιατί ἡ χήρα τόσο πιὸ τιμημένη θὰ φανῆ, ὅσο φανερώνῃ μεγαλύτερη ὑπομονήν.

Μὴν κλαῖς λοιπὸν γιὰ ἓνα πρᾶγμα, γιὰ τὸ ὁποῖο θὰ τιμηθῆς καὶ γιὰ τὸ ὁποῖο ζητᾶς ἀνταμοιβή. Γιατί ἂν παρουσιάσῃς

ΠΛΕΙΟΤΕΡΟΝ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΩΤΕΡΟΝ ΦΩΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΝΕΟΛΑΙΑΝ ΜΑΣ

Μηχανοκρατία, ύλοκρατία, εργασιοκρατία. 'Αλλ' ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι μηχανή, δὲν εἶναι μόνον ὕλη, δὲν ἔχει προορισμὸν νὰ κινῆ τὰ μέλη τοῦ σώματός του καὶ νὰ θέτῃ εἰς ἐνέργειαν τὸ πνεῦμά του διὰ νὰ ἐργάζεται πρὸς πορισμὸν μόνον τῶν ὕλικῶν ἀγαθῶν, κινούμενος μόνον μέσα στὰ πλαίσια τοῦ ὕλικου τομέως. Αὐτὸ εἶναι τὸ νέο Εὐαγγέλιο, τὸ Εὐαγγέλιο τῆς ἐργασίας. «Ἡ μοντέρνα σκέψις διαποτίζεται σὲ μεγάλο βαθμὸ ἀπὸ τὴν ἰδέα ὅτι ἡ ἐργασία θὰ χαρίσῃ στὸν ἄνθρωπο τὴ λύτρωσι πού δὲν κατώρθωσαν νὰ τοῦ δώσουν ἡ μεταφυσικὴ καὶ ἡ φιλοσοφία» (Συζήτησις Ν/βριος 1963). Αὐτὸ εἶναι πλάνη. 'Αλλ' εἶναι καὶ μιὰ σκληρὰ πραγματικότης, τὴν ὁποίαν θάττον ἢ βράδιον θὰ γευθῆ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος, πού ἐμφορεῖται ἀπὸ ἀντιχριστιανικὸ πνεῦμα καὶ ζῆ τὴν ὕλιστικὴ ζωὴ τοῦ ἡδονισμοῦ, τοῦ ἐγωῖσμοῦ καὶ τῆς ἀπληστίας μὲ τὴν ἄρνησι τῶν πνευματικῶν ἐν γένει καὶ ἠθικῶν ἀξιών.

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι καὶ πνεῦμα «κατ' εἰκόνα» τοῦ κτίσαντος αὐτὸν Θεοῦ, καὶ ἔχει ἀνάλογον προορισμὸν νὰ ὁμοιάσῃ πρὸς τὸν Πλάστην καὶ Δημιουργόν του, νὰ πιστεύσῃ στὸ Χριστὸ καὶ νὰ γίνῃ ἓνας ὠλοκληρωμένος ἄνθρωπος ἐδῶ σωσμένος καὶ νὰ ζήσῃ καὶ στὴν αἰωνιότητα.

Γιὰ νὰ γίνῃ ἓνας τοιοῦτος, δὲν ἀρκεῖ ἡ πρόοδος τοῦ συγχρόνου

στον κριτὴ αὐτὸ πού σοῦ ἐμπιστεύθηκε, θὰ ἐπιστρέψῃς ἀκέραιη τὴν παρακαταθήκη. Παῦσε λοιπὸν νᾶχῃς ἔγνοιες, ἀφοῦ ἀσφάλισες τὸν θησαυρό σου σ' ἀπαραβίαστο ἄσυλο. Ἄν δὲ καὶ βάλῃς καλὰ στὸ νοῦ σου ποιά εἶναι ἡ ζωὴ μας αὐτή, καὶ ποιά ἡ μέλλουσα ἐκεῖ ζωὴ, κι' ὅτι ὁ μὲν βίος μας αὐτὸς εἶναι σκιά κι' ἀραχνιά, ὅλα δὲ τὰ ἐκεῖ πὼς εἶναι ἀμετάθετα κι' αἰώνια, δὲν θὰ χρειασθῆς πλέον ἄλλα λόγια. Γιατὶ τώρα τὸ παιδί σου δὲν φοβάται πλέον νὰ πάθῃ τίποτα· ἂν ἐξοῦσεν ὅμως μπορούσε μὲν νὰ γινότανε καλὸς καὶ τίμιος ἄνθρωπος· μπορούσε ὅμως νὰ μὴν ἔμενε καὶ τέτοιος. Ἡ μήπως δὲν βλέπεις, πὼς πολλοὶ ἀποκηρύττουνε τὰ παιδιά τους; Καὶ πὼς ἄλλους, πού εἶναι τρισχειρότεροι ἀπ' αὐτούς, ἀναγκάζονται οἱ γονεῖς τους, νὰ τοὺς κρατοῦνε στὰ σπίτια τους; Ἐχοντας λοιπὸν στὸ νοῦ μας ὅλα αὐτά, ὡς φιλοσοφοῦμε. Κι' ἔτσι, καὶ στοὺς νεκροὺς θάμαστε εὐχάριστοι· κι' ὁ πολὺς κόσμος θὰ μᾶς ἐπαινῆ, κι' ὁ Θεὸς θὰ μᾶς ἀνταμείψῃ πλουσιοπάροχα γιὰ τὴν ὑπομονή μας αὐτή, μὲ τὰ αἰώνια ἀγαθὰ.

(Ὁμιλία ΛΑ' εἰς κατὰ Ματθ. Migne Z', σελ. 374).

Ἐπίδοση Θ.Σ.

ἀνθρώπου εἰς τὸν ἐπιστημονικόν, τεχνικόν καὶ ἀτομικόν τομέα, μὲ τὸν ὁποῖον καὶ πάλιν θὰ εἶναι κλάσμα καὶ ὄχι ὁ ὠλοκληρωμένος, ποῦ ἀποτελεῖ τὸν κύριον προορισμὸν του. Ἐναν τοιοῦτον ἄνθρωπον πρέπει νὰ δημιουργήσωμεν καὶ σήμερον, διότι παρὰ τὰς ἄλλας πολλὰς καὶ πολλαπλὰς προόδους, ἡ ἀνθρωπότης τελικὰ θὰ καταστήσῃ στὴ χρεωκοπία. Εἶναι εὐχάριστον τὸ γεγονός, ὅτι τοῦτο τὸ ὁποῖον εἶναι μιὰ ἀλήθεια καὶ παρ' ἄλλων ὁμολογουμένη καὶ ἐπιβεβαιουμένη καὶ ὑπὸ τῶν σημερινῶν («καιρῶν») καὶ τῆς «συνοχῆς τῶν ἐθνῶν ἐν ἀπορίᾳ», ἔρχεται νὰ διακηρύξῃ καὶ παρ' ἡμῖν ὁ πρόεδρος τῆς Ἀκαδημίας κ. Ἰω. Ξανθόπουλος εἰς τὸν πρῶτον ἐπίσημον λόγον του εἰς τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν. Εἰς τὸν διαπρεπῆ αὐτὸν ἐπιστήμονα ἐτέθη τὸ μεγάλο ἐρώτημα: «Εἶναι σήμερον οἱ λαοὶ καὶ οἱ ἡγέται αὐτῶν ὠριμοὶ νὰ ἀκολουθήσουν τὴν ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης διαγραφομένην κοινὴν τροχίαν ἐξελίξεως πρὸς ὄφελος ὀλοκληροῦ τῆς ἀνθρωπότητος; Ἡ μήπως κατὰ τὴν συνεχῆ ἄνοδόν μας εἰς τοὺς ἀνωτέρους ὀρόφους τοῦ μεγαλοπρεποῦς οἰκοδομημάτων τῆς συγχρόνου ἐπιστήμης, ἐξακολοθῶμεν νὰ λαλοῦμεν διαφόρους γλώσσας, ὅποτε μοιραίως ὁ πλανήτης μας θὰ εὕρῃ τὴν τύχην τοῦ πύργου τῆς Βαβέλ. Μὲ ἄλλα λόγια τὸ ἠθικὸν ἀνάστημα τοῦ σημερινοῦ ἀνθρώπου θὰ καταστῇ συντόμως ἀνάλογον μὲ τὸ πνευματικόν μου, ἡ μήπως, ἀξανομένης σὺν τῷ χρόνῳ τῆς ἡδὴ ὑπαρχούσης σημαντικῆς διαφορᾶς, περιπέσωμεν διὰ δευτέραν φοράν εἰς τὸ ἀμάρτημα τῶν πρωτοπλάστων, γευόμενοι ἄώρως τοῦ καρποῦ ἐκ τοῦ δένδρου τῆς γνώσεως; Ἰδοὺ τὸ σημεῖον κρίσεως τοῦ αἰῶνός μας. Προχωροῦμεν μὲ βήματα γίγαντος εἰς τὸν πνευματικόν τομέα, εἰς τὴν γνῶσιν τῆς φύσεως, καὶ μὲ βῆμα σημειωτὸν καὶ ἀσταθὲς ἀνερχόμεθα τὴν κλίμακα τῆς ἠθικῆς ἐξελίξεώς μας» (Καθημερινὴ 3.6.64). Καθὼς καὶ ἐπιγραμματικώτερα ἐκφράζεται ἐξέχων τις ἀτομικὸς ἐπιστήμων («Ἡμεῖς ἐξεύρομεν πῶς νὰ ἀνατινάξωμεν τὸν κόσμον στὸν ἀέρα, ἀλλὰ δὲν ἡξέυρομεν πῶς νὰ τὸν κυβερνήσωμεν»). Ἐκεῖνο ποῦ μᾶς χρειάζεται εἶναι ὁ Χριστὸς καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν του, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀναγνωρίζουν καὶ οἱ ἴδιοι ἐπιστήμονες καὶ πολιτικοί. «Ἡμεῖς εἴμεθα ἀτομικοὶ γίγαντες, ἀλλὰ πνευματικῶς νάνοι. Συλλάβαμε τὰ μυστήρια τοῦ ἀτόμου καὶ ἀπορρίψαμεν τὴν ἐπὶ τοῦ ὄρου ὀμίλιαν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ» (Στρατηγὸς Ὁμὲρ Μπράντλεϋ): Ὁ δὲ γνωστὸς διὰ τὸ «δόγμα» του Τρούμαν, διακηρύσσει ὅτι «ἡ ἀτομικὴ βόμβα θὰ ἐξουδετερωθῇ μόνον ἀπὸ μίαν ἄλλη ποῦ λέγεται καὶ εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς καὶ τὸ Εὐαγγέλιόν Του». Ὁ χριστιανικὸς λαὸς, καὶ μάλιστα οἱ λόγοι καὶ ἡ ἡγέτις τάξις, ὅσοι ἔχουν καλλιεργήσει τὴν ψυχὴ των καὶ ἐμποτισθῇ μὲ τὰ νάματα τῆς θρησκείας, ἔχουν πάντα εἰς τοὺς κόλπους του ἀποθέματα ἀπὸ τὴ δύναμη τῆς ἀγνῆς πίστεώς των καὶ τὸν ἔνθεον ζῆλο, ποῦ πηγάζουν ἀπὸ τὸ βαθύτερο

ψυχικό δεσμὸ μετὸν Θεὸν καὶ Σωτῆρα Χριστόν. Ὡς τοιοῦτος στὴ σημερινῇ Βαβέλ, καλεῖται νὰ πάρῃ τὴ θέσι του πρὸς ἀντι-περισπασμὸν καὶ ἐξουδετέρωσιν τοῦ ὑλιστικοῦ ρεύματος καὶ τῆς μη-χανοκρατίας, ἀντιτασσόμενος κατὰ πάσης ἀντιχριστιανικῆς ἰδέας, ποῦ ὀδηγεῖ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀποκλήνωσιν καὶ καταστροφὴν. Νὰ ἐνταχθῇ εἰς τὰς τάξεις τῆς Στρατευομένης Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας (ἦν πύλαι ἄδου οὐ κατισχύσουσι), καὶ νὰ ἀναλάβουν καὶ διεξαγάγουν τὸν «καλὸν ἀγῶνα», πρὸς μύησι τῶν ἀμυήτων, ὑπεράσπισιν καὶ ἐπικράτησιν τῶν ὑψηλῶν ἰδανικῶν, μετὴν βεβαιότητα τῆς νίκης, διότι πάντοτε θὰ ἰσχύῃ ἡ ρήτρα τοῦ θ. Παύλου «ἐπὶ πᾶσι δὲ τοῦτοις ὑπερνικῶμεν διὰ τοῦ ἀγαπήσαντος ἡμᾶς Χριστοῦ» (Ρωμ. γ', 37). Ὁ ἄνθρωπος εἶναι πλασμένος ἀπὸ τὸ Θεὸ καὶ μετὰ τῆς πτώσι του μόνον κοντὰ στὸ Χριστὸ νὰ μπορῇ νὰ βρῇ τὴ γαλήνη τῆς ψυχῆς του. Καὶ ἂν στὴν ἀπιστία του ἔγινα καὶ ἔχθρος τοῦ Χριστοῦ, ἀρκεῖ νὰ διδαχθῇ καὶ νὰ γνωρίσῃ, γιὰ νὰ πειραματισθῇ τὴ σωτηρία του. Εἶπα ἀρκεῖ νὰ γνωρίσῃ, γιὰτι ὅπως λέγει καὶ ὁ Πασκάλ, ποῦ μιλεῖ καὶ ἀπὸ τῆ δικῆ του πεῖρα, «πολεμᾶς τὸ Χριστὸ πρὶν τὸν γνωρίσῃς. Ὅταν τὸν μελητήσῃς καὶ τὸν γνωρίσῃς τότε μετανοημένος θὰ ἐπανέλθῃς κοντὰ στὸ Χριστὸ, σὰν τὸν διώκτη τοῦ Χριστοῦ Παῦλον».

Ὁ γράφων τὰς κατωτέρω γραμμὰς ἦτο κάποτε, καθὼς ὁμολογεῖ, ὀπαδὸς τοῦ ἱστορικοῦ ὑλισμοῦ, καὶ ἐδοκίμασε τὴ ζωὴ ἐν τῇ πράξει μετὰ ὅλες τὶς ἐκδηλώσεις της κατὰ τὰς ὑπαγορεύσεις τῆς ὑλιστικῆς κοσμοθεωρίας, στὴν ὁποίαν εἶχε πιστεῦσει, μέχρι καὶ ἐγκληματικῶν πράξεων, ἕως ὅτου «ὁ Θεὸς ὁ θέλων πάντας ἀνθρώπους σωθῆναι καὶ εἰς ἐπίγνωσιν ἀληθείας ἐλθεῖν» (Α΄ Τιμ. β' 4) τὸν ἔσωσε. (Ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς), ἔτσι ἀρχίζει τὴν μαρτυρία του. Ἀναφερόμενος στὸ παρελθόν του μᾶς δίδει τὴν εἰκόνα τῆς ζωῆς του τὴ τόσο τραγικὴ καὶ ψυχοκτόνο. Εὐλογημένη ἡ ἡμέρα ποῦ ἀνέτειλε γι' αὐτόν, γιὰ νὰ βρῇ τὸ φῶς, «ἔγινα λέγει εὐτυχῆς, διότι ἐκέρδισα τὸν Χριστόν, ἀγαπῶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους», ἔτσι καταλήγει. Ἀλλὰ τί ἄλλο θέλει ὁ ἄνθρωπος, ἀπὸ τὸν Χριστό, καὶ τὴ ἀγάπη; Αὐτὸ ποῦ εἶναι καὶ ἡ εὐτυχία του. Ἀς τὸν δοῦμε λοιπὸν μετὰ τὸ «φῶς» του, τὸ Βιβλικὸν ποῦ τὸν ἐνέπνευσε, ὥστε νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀγάπην, ποῦ ζῆ τώρα. Εἶναι μιὰ διακήρυξή πρὸς τοὺς νέους μας κυρίως, ἀλλ' ἀπευθύνεται καὶ πρὸς τοὺς πλανημένους, ποῦ ἔχουν χάσει τὸ ἀληθινὸ νόημα τῆς ζωῆς πρὸς ἀφύπνισιν, μετάνοιαν καὶ σωτηρίαν, μετὴν συμβολῆ τῶν γιὰ μιὰ καινούργια ζωὴ, τὴν ὁποίαν ἀσφαλῶς μόνον ὁ ΧΡΙΣΤΟΣ καὶ οἱ ἐφαρμοσμένες ἀρχὲς τοῦ Εὐαγγελίου μᾶς ἐγγυᾶται καὶ δημιουργεῖ.

Ἀρχιμ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ ΠΑΠΑΘΕΟΔΩΡΟΥ

Ἐκ τοῦ σκότους εἰς τὸ φῶς. Τὸ 1943 ἤμουν καὶ ἐγὼ εἰς

τὴν ἡλικίαν τῶν 18 ἐτῶν καὶ πλανηθεὶς ἀπὸ τὰ παχυλὰ λόγια τῶν ἀθῶν ὀπαδῶν τοῦ ὑλισμοῦ, ποὺ ὀμιλοῦν περὶ δῆθεν «ἰσότητος καὶ ἐλευθερίας» καὶ ἔτσι ξεγελοῦν τοὺς νέους, ἐπλανήθηκα καὶ ἐγὼ καὶ τοὺς ἠκολούθησα. Μὲ τίς πλάνες διδασκαλίες τῶν πλανόντων καὶ πλανωμένων ἐσκοτίσθη τὸ μυαλό μου καὶ ἔφθασα εἰς τὸ σημεῖον νὰ μὴ πιστεύω οὔτε Θεόν, οὔτε οἰκογένειαν, οὔτε Πατρίδα. Εἶχε ἀναπτυχθῆ μέσα μου τὸ μῖσος καὶ ἡ ἐπικράτησις τῆς βίας. Εἶχα γίνεαι ἄθεος, ἄπιστος· εἶχα διδαχθῆ ὅτι Θεὸς δὲν ὑπάρχει· ἄλλη ζωὴ δὲν ὑπάρχει, ἁμαρτία δὲν εἶναι, ἐντροπὴ δὲν εἶναι. Εἶχα γίνεαι μισάνθρωπος καὶ εἰρήνην ποτὲ δὲν εἶχα μέσα μου. Ἀργότερα μὲ συνέλαβαν τὸ Στρατοδικεῖον μὲ τὸν Νόμον τῶν ἐκτάκτων μέτρων, μὲ ἔστειλε κατάδικον μὲ βαρυτάτην ποινὴν στὰς Φυλακὰς. Ἐκεῖ ἄρχισα νὰ αἰσθάνωμαι τὴν πλάνην μου, βλέπων νὰ ράκη καὶ τὸ οἰκτρὸν κατάντημα ἑκατοντάδων ἄλλων φυλακισμένων ποὺ εἶχαν ἀπομακρυνθῆ ἀπὸ τὸν Θεὸν σάν καὶ ἐμένα, ἀπὸ τὸν δρόμον τῆς ἠθικῆς, ἀπὸ τὴν ἀγάπην. Καὶ ἀναλογιζόμενος ὅτι ἄλλοι συνομήλικοί μου ἀπελάμβανον τὸν καθαρὸν ἀέρα τῆς ἐλευθερίας καὶ χαίρουν τιμώμενοι, γιὰ τὴν ἠθικὴν των, γιὰ τὴν ἀγάπην των πρὸς τὴν οἰκογένειαν, Ὀρθοξικεῖαν καὶ Πατρίδα, ἄρχισε νὰ μὲ τύπτῃ καὶ νὰ μὲ ἐλέγχῃ ἡ συνείδησίς μου, καὶ νὰ μοῦ αὐξάνῃ ἡ λύπη. Ὅταν ἦλθεν ὁ Ὀρθοξικευτικὸς Ἐπιθεωρητὴς τῶν Φυλακῶν Π, ἀπὸ περιέργεια πῆγα καὶ ἐγὼ στὸ κήρυμά του καὶ ἤκουσα νὰ λέγῃ «ὅτι μόνον ὁ Χριστὸς, δίνει τὴν εἰρήνην καὶ τὴν εὐτυχίαν στοὺς ἀνθρώπους καὶ ὅτι ὁ Χριστὸς δέχεται καὶ τοὺς πλέον ἁμαρτωλοὺς καὶ τοὺς συγχωρεῖ καὶ τοὺς σώζει καὶ τοὺς ἐλευθερώνει ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν, ἀρκεῖ καὶ ὁ ἁμαρτωλὸς νὰ θελήσῃ νὰ πάῃ κοντὰ στὸν Χριστὸ μὲ μετάνοια καὶ πίστι κ.λ.π.». Καὶ στὸ τέλος μᾶς εἶπε ὅτι, πρέπει ὅλοι καὶ ἰδίως οἱ νέοι νὰ ἐγγραφοῦμε στὸν Χριστιανικὸν ὄμιλον τῶν Φυλακῶν καὶ διὰ τῶν Ἀγιογραφικῶν μαθημάτων ποὺ θὰ γίνωνται, θὰ μᾶς ἀποκαλυφθῆ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ὁ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἡ αἰώνιος ζωὴ τοῦ οὐρανοῦ. Ἐκ περιεργείας ἐνεγράφη καὶ ἐγὼ, εἰς τὸν Ὀμιλον καὶ μοῦ ἐδόθη δωρεὰν μιὰ Καινὴ Διαθήκη. Εὐλογημένη νὰ εἶναι ἡ ἡμέρα αὐτή, καὶ εὐλογημένοι νὰ εἶναι πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ κηρύττοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι καὶ συνεισφέροντες διὰ τὴν διάδοσιν τοῦ Εὐαγγελίου στὴν Ἑλλάδα μας.

Σύμφωνα μὲ τὴν ὑπόσχεσιν ποὺ ὑπέγραψα, ὅτι θὰ μελετῶ τὴν Καινὴν Διαθήκην, ἄρχισα τὴν μελέτην ἀπὸ τὸ πρῶτον κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον Ἀλλὰ ὅταν ἐμελέτησα τὸν Εὐαγγελικὸν Νόμον «τὴν ἐπὶ τοῦ Ὄρους ὀμιλίαν τοῦ Κυρίου» μοῦ ἠῤῥῆσε τὸν ἔλεγχον καὶ τὴν τύψιν τῆς συνειδήσεως, διότι ἐγὼ, ὄχι μόνον δὲν ἐσυγχωροῦσα τοὺς ἐχθροὺς μου, ἀλλὰ πάντοτε ἐσκεπτόμην τὴν

ἐξαφάνισιν τούτων. Ἄλλ' ὁ εὐλογητός, ὁ Πανάγαθος οὐράνιος Πατήρ Ἡμῶν, ὅστις γνωρίζει ὅτι, ἀγνοῶν τὴν ἀλήθειαν ἐβάδισα τὴν ὁδὸν τοῦ σκότους, καὶ μοῦ ἀπεκάλυψεν τὴν πρόθεσιν τοῦ Χριστοῦ, «Ἐλθετε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι καὶ ἐγὼ θέλω σᾶς ἀναπαύσει» (Ματθ. ια' 28). Εἰς τὸ κατὰ Μάρκον Εὐαγγέλιον, μοῦ ἀπεκάλυφθη «ἡ τελεία ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ διὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας του, καὶ ὅτι ἤλθεν νὰ δώσῃ τὴν Ψυχὴν Αὐτοῦ λύτρον, ἀντὶ πολλῶν» (Μάρκ. ια' 55). Εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον μοῦ ἀπεκαλύφθη ἡ μεγάλη συμπάθεια τοῦ Χριστοῦ πρὸς ἐμὲ «ὅτι ἤλθεν νὰ ζητήσῃ καὶ σᾶ σῶσιν τὸ ἀπολωλὸς» (Λουκ. ιθ' 10). Εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην, μοῦ ἀπεκαλύφθη ὁ Χριστός, ὡς Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, καὶ ἡ ἄπειρος ἀγάπη τοῦ Θεοῦ «Τὸσον ἠγάπησεν ὁ Θεὸς τὸν Κόσμον, ὥστε ἔδωκε τὸν Υἱὸν Αὐτοῦ τὸν Μονογενῆ διὰ νὰ μὴ ἀπολεσθῇ πᾶς ὁ πιστεύων εἰς αὐτόν, ἀλλὰ νὰ ἔχῃ ζωὴν αἰώνιον» (Ἰωάν. γ' 14—16).

Μοῦ ἔδωκε θάρρος καὶ χαρὰν ἡ λέξις «πᾶς» ὅτι συμπεριλαμβάνει καὶ ἐμένα καὶ ὅτι ὁ Θεὸς δὲν μοῦ ζητεῖ τίποτε ἄλλον διὰ νὰ σωθῶ κι' ἐγὼ εἰ μὴ μόνον τὴν ἐπιστροφὴν μου, διὰ τῆς μετανοίας, καὶ τὴν πίστιν μου εἰς τὸν Χριστόν. «Πίστευσον εἰς τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ θέλεις σωθῆναι» (Πραξ. ις' 31).

Προσευχήθην εἰς τὸν Κύριον νὰ μὲ στηρίξῃ εἰς τὴν πίστιν ἐν τῇ ἀπιστίᾳ μου. Αἱ πρὸς Ρωμαίους, Γαλάτας, Ἐφεσίους κλπ. ἐπιστολαὶ τοῦ Παύλου, μοῦ ἀπεκάλυψαν τὸ μυστήριον τῆς πίστεως καὶ τὴν δωρεὰν καὶ κατὰ χάριν σωτηρίαν διὰ τῆς πίστεως εἰς τὸν Υἱὸν τοῦ Θεοῦ. «Τὸν σταυρωθέντα διὰ τὰς ἁμαρτίας μου καὶ ἀναστάντα διὰ τὴν δικαιοσύν μου» (Ρωμ. δ. 25). Ἐπίσης αἱ ἐπιστολαὶ Πέτρου καὶ Ἰωάννου μοῦ ἀπεκάλυψαν ὅτι, τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ τὸ ἐκχυθὲν διὰ μένα ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ, μὲ ἐκαθάρισεν ἀπὸ πᾶσαν ἁμαρτίαν» (Α' Ἰωάν. α' 7). Καὶ μὲ ἔκαμεν καὶ ἐμένα τέκνον τοῦ Θεοῦ καὶ συγκληρονόμον τῆς δόξης τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστὸς διὰ τῆς σταυρικῆς θυσίας του, μὲ ἐξηγόρασεν ἐκ τῆς δικαίας ὀργῆς τοῦ Νόμου καὶ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ἔλαβα τὴν υἰοθεσίαν. (Γαλ. δ' 4—7). «Τώρα ὅμως διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, σεις οἱ ποτε ὄντες μακρὰν ἐγίνατε πλησίον διὰ τοῦ αἵματος Αὐτοῦ». (Ἐφεσ. β' 13). Ἀπὸ τότε οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἤνοιξαν, ἡ ψυχὴ μου ἀνεγεννήθη. Ἔχω εἰρήνην, εἶμαι χαρούμενος, ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ μὲ ὠδήγησεν εἰς τὸν στενὸν καὶ δύσβατον δρόμον τοῦ οὐρανοῦ, τὸν ὁποῖον μοῦ ἐξησφάλισεν ὁ Χριστὸς διὰ τῆς θυσίας του. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ πλημμυρίζει τὴν καρδίαν μου. Ἐγὼ εὐτυχής, διότι ἐκέρδισα τὸν Χριστόν. Ἀγαπῶ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀγαπῶ τὴν πατρίδα μου καὶ περισσότερον ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον, ἀγαπῶ τὸν Χριστόν. Αὐτὸς εἶναι τὸ πᾶν δι' ἐμέ. «Τὸ Α καὶ τὸ Ω».

Καὶ τώρα διὰ τῆς παρουσίας μου καὶ μὲ τὴν φωνὴν τοῦ Εὐαγγ-

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ
ΤΟΥ ΕΝ ΑΓΙΟΙΣ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ ΑΙΓΙΝΗΣ
“ΓΝΩΡΙΣΕ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΣΟΥ,,

‘Η άμαρτία.

‘Η άμαρτία και ό θάνατος είναι κακά, πού ύπήρξαν ή συνέπεια και τó επακόλουθο τής ύποδούλωσης τής ελεύθερης βούλησης του ανθρώπου, τής παρακοής του, και τής άνυποταξίας του στο θείο νόμο.

‘Ο πρώτος άνθρωπος άποπλανήθηκε και παράκουσε τήν ένδόμυχη φωνή τής συνείδησής του, πού τον έπρότρπε να σεβασθῆ, τήν έντολή του Θεού. Κι’ άφου πίστεψε στις προτροπές και στις ψευδολογίες του Σατανά, πού τις νόμισεν άνώτερες άπό τήν προτροπή τής συνείδησής του, ύποδούλωσε πρώτα τήν ήθική του ελευθερία και ύστερα ύποδουλώθηκε κι’ ό ίδιος στο Διάβολο. Γιατί νόμισε άνώτερες τις συμβουλές του· τον λόγιασε σοφώτερο και μεγαλύτερο κι’ έτσι παράκουσε τήν θείαν έντολή, πού κατάβαθά του ήθελε να τήν σεβασθῆ. “Αν βέβαια ό ‘Αδάμ, σαν άυτεξούσιος κι’ ελεύθερος πού ήτανε δέν ύπότασσε στο Σατανά τήν ήθική του ελευθερία, δέν θα παράκουε τήν θείαν έντολή· κι’ έτσι δέν θα ύπήρχαν ούτε ή άμαρτία ούτε κι’ ό θάνατος, σαν επακόλουθα τής ήθικῆς ύποδούλωσης του ανθρώπου.

‘Η ήθική λοιπόν ύποδούλωση είναι μέγιστο κακό, έπειδή συνέπειά της έχει τήν άμαρτία και τον θάνατο, τήν έξαχρείωση δηλαδή και τον άφανισμό τής θείας «εικόνας» και τήν διαφθορά και τής ψυχῆς και του σώματος του ανθρώπου.

Και πράγματι είναι μεγάλο κακό ή άμαρτία γιατί δηλητη-

γελίου του Χριστού διακηρύττω προς σᾶς νέους και νέας τῆς ‘Ελλάδος μας. “Αν θέλετε να ζήσετε εὐτυχεῖς, αν θέλετε να εὐρετε αναφαίρετον εἰρήνην, αν θέλετε να φέρετε ἐπαξίως τὸ ὄνομα τοῦ Χριστιανοῦ και “Ελληνοσ, μὴν ἀκούετε πλέον τοὺς πλανῶντας και πλανωμένους, τοὺς ἡδονιστὰς και μηδενιστὰς ὑλόφρονας και τὸν κάθε ἀντίχριστον. Πάρετε ὅλοι στὰ χέρια σας τὸ Εὐαγγέλιον τῆς Σωτηρίας, τὴν Καινὴν Διαθήκην, και αὐτὴν μόνον να ἔχετε διδάσκαλὸν και ὁδηγὸν στὴ ζωὴ σας και οὕτω θα ζήσετε εὐτυχημένοι ἐπὶ τῆς γῆς, και θα γίνετε και κληρονόμοι τῆς αἰωνίου ζωῆς και μακαριότητος τοῦ οὐρανοῦ διὰ τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ; “Ὅστις σᾶς ὀμιλεῖ διὰ τοῦ Εὐαγγελίου τῆς Σωτηρίας και Χάριτος.

ριάζει τὴν ψυχὴν, σπέρνει μέσα τῆς ἀρρωστημένους σπόρους, τὴν λυώνει, τὴν ἀποσυνθέτει, τὴν καταστρέφει, καὶ στὸ τέλος τὴν θανατώνει. Κι' ὅπως οἱ διάφορες ἀρρώστιες ἀφανίζουν καὶ θανατώνουν τὰ σώματα, ἔτσι καὶ οἱ ἀμαρτίες ἀφανίζουν τὴν ψυχὴν. Καὶ μιὰ ψυχὴ ἀρρωστημένη, ποὺ τὴν βαραίνουν τὰ πάθη, ρέει ὀλοένα καὶ εἶναι ἀνήμπορη ν' ἀνυψωθῆ πρὸς τὸν οὐρανὸ καὶ νὰ φωτισθῆ ἀπὸ τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας. Καὶ νὰ τὶ λήῃ γιὰ τὴν ἀρρωστημένη ψυχὴ ὁ θεὸς Χρυσόστομος: «ὅπως αὐτοὶ ποὺ πονοῦνε τὰ μάτια τους δὲν δέχονται τὸ φῶς τοῦ Ἥλιου καὶ οἱ ἄρρωστοὶ τὸν δροσερὸν ἀέρα, παρόμοια κι' ὅσοι ἔχουνε ἀρρωστημένη τὴν ψυχὴν τους καὶ τυφλωμένον τὸν νοῦν τους, δὲν μποροῦνε κι' αὐτοὶ νὰ στραφοῦνε καὶ νὰ κυττάξουνε τὸ φῶς τῆς ἀλήθειας. Καὶ σὰν τοὺς χοίρους, σκύβουν κι' αὐτοὶ πρὸς τὰ κάτω καὶ μόνο γιὰ τὴν κοιλιὰν τους φροντίζουνε καὶ κυλιοῦνται στὴν λάσπη· καὶ δὲν αἰσθάνονται κι' αὐτοὶ πὼς καταμολύνονται ἀπὸ φοβερῶτατο βόρβορον». Καὶ σωστὰ λέει καὶ ὁ ὕμνωδὸς «ἀπὸ τῶν πολλῶν μου ἀμαρτιῶν ἀσθενεῖ τὸ σῶμα ἀσθενεῖ μου καὶ ἡ ψυχὴ». Ἐπίσης κι' ὁ Μέγας Βασίλειος χαρακτηρίζει τὴν ἀμαρτίαν σὰν ἀρρώστια τῆς ψυχῆς καὶ λέγει «Ἡ καλλιέργεια στὴ γεωργία μπορεῖ νὰ μεταβάλλῃ τὴν ποιότητα τῶν φυτῶν καὶ ἡ φροντίδα γιὰ τὴν ψυχὴν μας νὰ ζῆ πάντα τῆς σύμφωνα μὲ τὸν νόμον τοῦ Θεοῦ, ξεριζώνει ἀπὸ μέσα τῆς κάθε ἀρρωστημένο πάθος». Ἄλλὰ καὶ ὁ Κύριός μας ἐλόγιαζε τοὺς ἀμαρτωλοὺς σὰν ἄρρωστους, γι' αὐτὸ κι' ἔλεγεν: «Οὐ χρεῖαν ἔχουσιν ἰατροῦ οἱ ὑγιαίνοντες, ἀλλ' οἱ κακῶς ἔχοντες». (Ματθ. θ' 12).

Ἡ ἀσθένεια τῆς ψυχῆς εἶναι πολὺ χειρότερη καὶ πιὸ περισσότερο ἐπικίνδυνη ἀπὸ τὴν ἀρρώστια τοῦ σώματος. Γιατὶ ἡ πρώτη ἔχει σὰν ἀποτέλεσμα τὸ θάνατον τῆς ἀθάνατης ψυχῆς, ἐνῶ ἡ δευτέρη τοῦ σώματος, ποὺ ὑπόκειται σὲ φθορὰ καὶ εἶναι θνητό. «Τὰ ὀψώνια τῆς ἀμαρτίας θάνατος» λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος καὶ τρισεπιπλάσια κι' ἀπὸ τὸν θάνατον, γιατί καταλήγουνε στὸ χωρισμὸν μας ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ θάνατος τῆς ψυχῆς εἶναι ὁ χωρισμὸς τῆς ἀπὸ τὸν Θεόν. Καὶ χωρίζεται ἀπὸ τὸν Θεόν, γιατί, ὅπως λέει ὁ Εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, «πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἀμαρτίαν ἐκ τοῦ διαβόλου ἐστίν, ὅτι ἀπ' ἀρχῆς ὁ διάβολος ἀμαρτάνει εἰς τοῦτον» (Ἰωάν. 38). «Οὐδεμία δὲ ὑπάρχει κοινω- νία φωτὶ πρὸς σκότος» (Β' Κορ. στ' 14).

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, λέει, πὼς ἡ ἀμαρτία γίνεται ἀπὸ τὴν ἔλλειψη τοῦ θεοῦ φόβου κι' ὀδηγεῖ στὰ κατὰ- βαθα καὶ στὸ βυθὸν τοῦ Ἄδη. Συμβουλεύει δὲ ν' ἀπέχωμε ἀπὸ τὴν ἀμαρτίαν. «Ν' ἀποφεύγῃς τὴν ἀμαρτίαν· γιατί τὸ νὰ πέφτῃ κανεὶς στὴν ἀμαρτίαν εἶναι ἴσως ἀνθρώπινον· τὸ νὰ ἐπιμένῃ ὁμως

σ' αὐτὴν δὲν εἶναι ἀνθρώπινο, ἀλλὰ ὅλως διόλου σατανικό». Κι' ὅτι ἐντελῶς πρόσκαιρη εἶναι ἡ ἀπόλαυση ἀπὸ τὴν ἁμαρτία, κι' ὅτι συνέπειά της ἔχει τὴν μεγάλη θλίψη, μᾶς τὸ λείει ἄλλοῦ. «Τῆς ἁμαρτίας τὸ φυσικὸ εἶναι, προτοῦ μὲν νὰ γίνῃ, νὰ μεθᾶ αὐτὸν ποῦ τὸν ἐκυρίευσε· ὅταν ὅμως γίνῃ καὶ τελειώσῃ, τότε σβύνει καὶ χάνεται κάθε χαρὰ καὶ κάθε εὐχαρίστηση· καὶ στέκει μονάχα γυμνὸς κι' ὀλόρθος ἐμπρὸς σ' αὐτὸν ποῦ τὴν ἔκανε ὁ κατήγορος, ἡ συνείδησή του δηλαδή, ποῦ παίρνει θέση δημίου καὶ βαρύτερος ἀπὸ τὸ μολύβι βαραίνει καὶ βασανίζει τὸν ἁμαρτωλὸ καὶ ζητᾶ γι' αὐτὸν τὴν ἔσχατη ποινή». Καὶ σ' ἄλλο μέρος λέει· «Τίποτα δὲν εἶναι τόσο βαρὺ καὶ τόσο δυσκολοβάστακτο, ὅπως ἡ φύση τῆς ἁμαρτίας· τίποτα δὲν μᾶς κουράζει τόσο ὅσον τὰ λογῆς λογῆς λάθη μας καὶ οἱ ἁμαρτίες μας. Γι' αὐτὸ κι' ὁ Χριστὸς ἔλεγε γιὰ τοὺς ἁμαρτωλοὺς· «δεῦτε πρὸς με πάντες οἱ κοπιῶντες καὶ πεφορτισμένοι κἀγὼ ἀναπαύσω ὑμᾶς· ὁ γὰρ ζυγὸς μου χρηστός, καὶ τὸ φορτίον μου ἕλαφρὸν ἐστὶ» (Ματθ. ια' 28).

Ἡ ἁμαρτία ἐξαφανίζει τὴν θεῖαν ὁμορφιὰ τῆς ψυχικῆς καὶ τῆς σωματικῆς μας εἰκόνας καὶ τὴν κάνει ἄσχημη καὶ φρικτή, γιατί, ὅπως λέει ὁ Μεγάλος Βασίλειος, «ὅπως ἡ σκιά παρακολουθεῖ τὸ σῶμα παρόμοια καὶ οἱ ἁμαρτίες παρακολουθοῦνε τὴν ψυχὴ μας, καὶ φανερῶνουν τὰ ἔργα μας».

Ἡ ἁμαρτία ἀπομακραίνει ἀπὸ κοντά μας καὶ τὸν ἄγγελο φύλακά μας, κι' ἔτσι καὶ τὸ σῶμά μας καὶ ἡ ψυχὴ μας παραδίνονται ἀνυπεράσπιστα στὴν κυριαρχία τοῦ Σατανᾶ, γιατί, ὅπως λέει ἐπίσης ὁ Μεγάλος Βασίλειος «ὅπως διώχνει ὁ καπνὸς τὶς μέλισσες καὶ ἡ βρώμα τὰ περιστέρια, κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο διώχνει ἀπὸ κοντά ἡ βρωμερὴ καὶ πολυστένακτη ἁμαρτία τὸν ἄγγελο ποῦ προστατεύει, σὰν φύλακας, τὴν ζωὴ μας.

Ἡ ἁμαρτία ἀποδιώχνει καὶ κάθε ντροπὴ καὶ συστολὴ καὶ σκοτίζοντας τοὺς λογισμοὺς τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὸν κάνει ἀνάσχυντο κι' ἀδιάντροπο. Καὶ γιὰ τὴν ἀναισχυντία αὐτὴ λέει ὁ θεῖος Χρυσόστομος. «Ἡ ἁμαρτία, ὡσότου νὰ γίνῃ, δείχνει κάποια συστολή, ὅταν ὅμως γίνῃ πλέον κάνει τοὺς ἁμαρτωλοὺς περισσότερο ἀδιάντροπους». «Ἡ ἁμαρτία, λέει ἄλλος Πατέρας, ἔγινεν ἡ αἰτία τῆς ἀποστασίας ἀπὸ τὸν Θεό· κι' ἀντίθετα ἡ ταπεινώσις εἶναι τὸ μέσο τῆς ἐπιστροφῆς μας κοντά Του. Κι' ἐκεῖνη μὲν ἀνυψώνει κι' ἀνορθώνει, αὐτὴ δὲ ταπεινώνει κι' ἐξευτελίζει. Ἡ πρώτη μᾶς ἀνεβάζει στοὺς οὐρανοὺς, ἡ δεύτερη μᾶς βυθίζει στὰ τάρταρα. Ἄν λοιπὸν εἶναι καλὴ κι' ὠφέλιμη ἡ ἁμαρτία, φύλαξέ τὴν παντοτεινά· ἂν ὅμως εἶναι βλαβερὴ, γιατί ἐπιμένεις σ' ἓνα τέτοιο ὀλέθριο πρᾶγμα ; Ὅποιος θέλει νὰ ξεράσῃ τὴν χολὴ του, ποῦ τοῦ τὴν προκάλεσε μιὰ κακὴ δίαίτα,

πές μου, δὲν τὴν πολλαπλασιάζει, ἂν ἐπιμένῃ στὴν κακὴν αὐτὴν δίαίτα;

Ἄκαθαρσία τῆς ψυχῆς λείπει τὴν ἁμαρτία ὁ Θεῖος Χρυσόστομος: «καλύτερα εἶναι νὰ λερώνεσαι μὲ βρωμερὲς λάσπες, παρὰ ἀπὸ ἁμαρτίες». Κι' ὅπως τὸ σαράκι τὸ γεννᾷ τὸ ξύλο καὶ τὸ τρώει κατόπιν, κι' ὅπως ὁ σκόρος τρώει τὸ μαλλί πού τὸν γέννησε, ἔτσι γεννήθηκαν καὶ ἡ λύπη καὶ ὁ θάνατος ἀπὸ τὴν ἁμαρτία καὶ τὴν καταφάγανε. «Δίκοπο μαχαίρι εἶναι ἡ ἁμαρτία».

Ποιὸς ὁ λόγος πού ἁμαρταίνομε.

Ὁ Δαμασκηνὸς λέει «Ἄρχῃ καὶ τέλος κάθε κακοῦ εἶναι τὸ ἀγαθό. Γιατί γιὰ τὸ ἀγαθὸ γίνονται ὅλα, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ κακὰ· γιατί κι' ὅταν κάνωμε τὸ κακό, τὸ ἀγαθὸ ἐπιδιώκομε. Γιατί κανένας δὲν κάνει αὐτὸ πού κάνει, ἀποβλέποντας στὸ κακό. Γι' αὐτὸ δὲν ἔχει καμμιάν ὑπόσταση τὸ κακό· παρὰ εἶναι ψευτοὔπαρξη, πού δὲν ἔχει αὐθυπόσταση, παρὰ χάρις στὸ ἀγαθό. Γιατί κάθετι πού γίνεται, ἢ γιὰ κάποιο πραγματικὸ ἀγαθὸ γίνεται, ἢ γιὰ κάτι πού τὸ πιστεύομε ἀγαθό».

Καμμιά φορὰ ὁ ἄνθρωπος στὴν ἐπιδίωξη τοῦ ἀγαθοῦ κάνει κακὴν ἐκτίμησι τῶν πραγμάτων, κι' ἀπὸ κάποια θόλωση τοῦ νοῦ του, πλανιέται κι' ἀντὶ νὰ διαλέξῃ τὸ πραγματικὰ καλὸ κι' ἀγαθό, διαλέγει αὐτὸ πού πιστεύει σὰν ἀγαθό, πού δὲν τὸ θέλει πραγματικὰ, ἀλλὰ τὸ διαλέγει ἀπὸ λανθασμένη κρίσι καὶ παρὰ τὴν ἐσώτερή του ἐπιθυμία. Κι' ἐπειδὴ τὸ ἀγαθὸ εἶναι, αὐτὸ πού αὐθόρμητα ζητοῦμε κι' ἐπιθυμοῦμε, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ νὰ προτιμᾷ τὸ φαινομενικὸ ἀγαθὸ ἀπὸ τὸ πραγματικὸ, τὸ κακό δηλαδή, πέφτει σὲ ἁμαρτία.

Ὁ λόγος λοιπὸν πού ἁμαρταίνει ὁ ἄνθρωπος, εἶναι τὸ ξεγέλασμα του καὶ ἡ πλάνη του στὴν ἐπιδίωξη τοῦ ἀγαθοῦ, ἐπειδὴ ἄθετεῖ τὸν ἠθικὸ νόμο, πού εἶναι χαραγμένος στὴν καρδιά του. Κι' ὁ Χρυσόστομος λέει σκοτάδι τὴν ἁμαρτία, ἐπειδὴ ἀπὸ συσκότιση τοῦ νοῦ, ἀποπλανιέται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὸν ἠθικὸ νόμο καὶ ἀπὸ τὸ ἀληθινὸ φῶς. Γιατί ἡ ἁμαρτία εἶναι σκοτάδι· καὶ σκοτάδι μάλιστα πηχτὸ καὶ γίνεται φανερὸ αὐτό, γιατί τὴν κάνομε πάντα μας κρυφά: «πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πράσων μισεῖ τὸ φῶς, καὶ οὐκ ἔρχεται εἰς φῶς». Γιατί «ὅσα κάνομε κρυφά, εἶναι αἰσχρὸ καὶ νὰ τὰ λέμε. Κι' ὅπως μέσα στὸ σκοτάδι δὲν γνωρίζει κανεὶς ποιὸς εἶναι φίλος ἢ ποιὸς ἐχθρὸς καὶ δὲν ξεχωρίζει τίποτα, ἔτσι γίνεται καὶ στὴν ἁμαρτία».

Ὁ ἄνθρωπος σὰν εἰκόνα τοῦ Θεοῦ ἐπιθυμεῖ τὸ ἀγαθό.

Ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθηκε νᾶναι φύσει ἀγαθός, ἐπειδὴ ἐπλά-

σθηκε «κατ' εικόνα Θεοῦ», πού εἶναι τὸ ἀνώτατο ἀγαθό. Καί σάν φύσει ἀγαθὸς ποθεῖ καὶ ζητᾷ τὸ ἀγαθό, τὴν ἀλήθεια. Γιὰ τὸν ἔμφυτον αὐτὸν πόθο του ἡ ἀγία Γραφή λέει, πὼς ὁ Θεὸς τοῦ χάραξε τὸν νόμον αὐτὸν στὴν καρδιά του, γιατί νόμος τοῦ Θεοῦ εἶναι τὸ ἀγαθό, τὸ καλό, ἡ ἀλήθεια· καὶ τοῦ χαράχθηκε στὴν καρδιά του ὁ νόμος αὐτός, γιὰ νὰ γίνη κατ' αὐτὸν τὸν τρόπο κοινωνὸς καὶ μέτοχος τῆς θείας ἀγαθότητος καὶ μακαριότητος.

Ἡ τήρηση τοῦ νόμου αὐτοῦ διόλου δὲν ἐδυσκόλευε τὸν ἄνθρωπο, ἐπειδὴ οἱ ἐνδόμυχες διαθέσεις του ἐσυμφωνοῦσαν με τὶς ἐντολές του. Καὶ γιὰ τὸν λόγο αὐτὸ ἦταν ἐξασφαλισμένη ἡ μακαριότητά του καὶ εἶχε βαλθῆ μέσα στὸν Παράδεισο, ὅπου χαίρονταν τὴν μακαριότητά του αὐτήν.

Μαζὺ ὅμως με τὴν ἔμφυτην αὐτὴ ροπή καὶ διάθεσή του γιὰ τὸ ἀγαθό, ἔπρεπε, σάν αὐτεξούσιος πού ἦταν ὁ ἄνθρωπος, νὰ συνακολουθῆ καὶ ἡ πραγματοποίηση τοῦ καλοῦ καὶ τοῦ ἀγαθοῦ, πού μ' αὐτὴ θὰ φανέρωνε τὴν αὐτεξουσιότητά του καὶ θὰ ἐπρόκοβε συνεχῶς ἠθικά. Ἡ δοκιμασία αὐτὴ τοῦ αὐτεξουσιού του καὶ τῆς μεγάλης αὐτῆς καὶ τελειωτικῆς δύναμης τῆς αυτοκυριαρχίας του ἦταν ἀπόλυτα ἀναγκαῖα. Γιὰ τὴν ἄρετὴν δοκιμασία ἀρετῆ δὲν ὑπάρχει. Καὶ χωρὶς τὴν ἀρετὴ εἶναι ἀδύνατη ἡ τελείωση, πού εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς. Καὶ γιὰ νὰ δοκιμασθῆ σ' αὐτό, ἐγίνηκε, κατὰ θεία παραχώρηση καὶ ὁ πειρασμὸς τοῦ διαβόλου.

Ὁ ἄνθρωπος ἀμάρτησε· ἐπειδὴ, ἐνῶ μποροῦσε ν' ἀντισταθῆ στὸ διάβολο, δὲν τῶκανε· γιατί ἡ προβολὴ καὶ ἡ ἐπίθεση τοῦ Σατανᾶ δὲν ἔγινε γιὰ κάποιο ἄγνωστο πρᾶγμα· ἀλλὰ γιὰ γνωστό, τὸν ἠθικὸ δηλαδὴ νόμο· καὶ μποροῦσε ὑπακούοντας περισσότερο στὴν ἐνδόμυχη φωνὴ τῆς σεινήδησής του, παρὰ στὴ φωνὴ τοῦ Διαβόλου, νὰ μείνῃ θεληματικὰ του σταθερὸς στὸ ἠθικὸ ἀγαθό, πού ἦταν φυσικὴ του ἔφεση, καὶ ν' ἀποκρούσῃ τὴν ἐπίθεση τοῦ Σατανᾶ καὶ νὰ μὴν ἀμαρτήσῃ. Ὁ λόγος τῆς ὑποχώρησής του καὶ τῆς ὑποταγῆς τῆς θέλησής του στὴν προτροπὴ τοῦ Διαβόλου, ἦταν ἐπειδὴ ἐπιθυμοῦσε, με τρόπον ὅμως παράνομο, ν' ἀποκτεῖσῃ τὸ ἀγαθό. Ἄκουσε πού τοῦλεγε, πὼς θὰ γίνη ὅμοιος με τὸν ὑψιστὸ Θεό· καὶ βέβαια ἂν ἐπρόκοβε στὴν ἀρετὴ κι' ἐτελειποιούντανε σὲ «εἰκόνα» τοῦ Θεοῦ θὰ μποροῦσε νὰ ὁμοιωθῆ με τὸν Θεό, ὅπως ζήτησε νὰ τὸ κάμῃ γι' αὐτὸν ὁ Κύριός μας ὁ Χριστός· «ὁ ἄνθρωπος ἐγένετο Θεός, ἵνα Θεὸν τὸν Ἄδὰμ ἀπεργάσῃται». Καὶ ἀλήθεια, με τὸ δίκην του ἐπιδίωξε τὴν ἀπόκτηση τοῦ ἀγαθοῦ, με συνθήκες ὅμως ὅλως διόλου ἀντίθετες.

Γιὰ τὴν γελάστηκε ἀπὸ τὸ Σατανᾶ κι' ἐνόμισε, πὼς χωρὶς

ἀγῶνα θάφθανε στήν τελειότητα· κι' ἀθέτησεν ἔτσι τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ, πού τοῦ δόθηκε γιά τόν σκοπόν αὐτόν ἀποκλειστικά. Καί ἡ τήρηση τῆς ἐντολῆς αὐτῆς θάφερνε τὸ ἀποτέλεσμα πού, μέ ψευτιές, τοῦ ὑποσχέθηκεν ὁ Διάβολος. Ὡστε ὁ ἄνθρωπος, μέ τὸ νὰ τὸ ζητήση, κατὰ τρόπο παράνομο, τὸ ἀγαθό, παρέβηκε τήν θείαν ἐντολή, ἔνεκα τῆς παράνομης ἐπιθυμίας τοῦ ἀγαθοῦ. Ἡ ἀμαρτία τιμωρήθηκε γιατί ὁ ἄνθρωπος σάν αὐτεξούσιος καί σάν πλάσμα πού εἶχεν ἔμφυτη τήν ἐπιθυμία τοῦ ἀγαθοῦ καί τῆς συμμόρφωσής του στίς ἐντολές τοῦ Θεοῦ, δὲν συμμορφώθηκε στήν ἐσώτερη βούλησή του, ἀλλὰ ὑπόταξε τήν ἐλεύθερη βούλησή του στή θέληση τοῦ Σατανᾶ. Τιμωρήθηκε λοιπόν ὁ Ἀδάμ· ἐπειδὴ σκοτίσθηκεν ὁ νοῦς του κι' ἐπίστεψε πὼς μπορεῖ ν' ἀπολαύσῃ τὸ ἀνώτατον ἀγαθό, ὄχι μέ τήν τήρηση καί μέ τὸ σεβασμὸ τοῦ θείου νόμου, ἀλλὰ μέ τὸ νὰ φάῃ τὸν ἀπαγορευμένο καρπό. Κι' ἔτσι, θεληματικά του καί μ' ἐπίγνωσή του, ἀθέτησε τήν ἐντολή τοῦ Θεοῦ. Ἀμάρτησε λοιπόν, ὄχι ἀπὸ πλάνη στήν ἀναζήτηση τοῦ ἀγαθοῦ, ἀλλὰ γιατί ἀθέτησε, μονάχος του κι' ἀφ' ἑαυτοῦ του, τὸ θεῖο ἠθικὸ νόμο. Καί αὐτὸ εἶναι ἡ ρίζα καί ἡ αἰτία κάθε ἀμαρτίας.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

Ἄρχιμ. Φιλαρέτου Βιτάλη, Ἱεροκῆρυκος Νικοπόλεως

ΛΟΓΟΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΕΟΡΤΑΣ ΚΑΙ ΕΙΣ ΤΑΣ ΜΗΗΜΑΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ

Ἐγκρίσει- εὐλογία τῆς Ἱ. Συνόδου
Τόμ. Α', σελ. 320

Πωλεῖται παρὰ τῷ συγγραφεῖ (Πρέβεζαν)
καί εἰς τὰ βιβλιοπωλεῖα. Δρχ. 60.

Παρακαλοῦνται τὰ Ἐκκλ. Συμβούλια τῶν Ἱ. Ναῶν, οἵτινες λαμβάνουν τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία», ὅπως καταβάλουν εἰς τὸ Τοπικὸν TAKE τῆς περιφερείας των τὴν τυχὸν ὀφειλομένην συνδρομὴν των, ἥτις ἀπὸ τοῦ ἔτους 1957 καθωρίσθη εἰς δρχ. 30 ἑτησίως, ἐκτὸς τῶν Ἱ. Ναῶν τῶν περιφερειῶν Ἀθηνῶν—Πειραιῶς, τῶν ὁποίων ἡ συνδρομὴ καθωρίσθη εἰς δρχ. 50, 75 ἢ 100, ἀναλόγως τῆς κατηγορίας ἐκάστου.

Μεγάλες γυναικείες μορφές τῆς χριστιανοσύνης

ΑΓΙΑ ΒΑΡΒΑΡΑ

(Γ')

Τὸ φθινόπωρο γλυκό. Ἡ λαγυμένη Ἐνατολή στὴν περιοχὴ αὐτὴ μὲ τὰ ὄμορφα χρώματα τοῦ οὐρανοῦ καὶ μὲ τὸ πνιγερὸ ἄρωμα, ποὺ σκορπάγανε ὀλόγυρα τὰ ποικιλόχρωμα τριαντάφυλλα ἀπὸ τοὺς πλησίον ροδῶνες. Σὲ μιὰ τέτοια ἀτμόσφαιρα μεθυστικὴ ὁ ἡγεμόνας Μαρκιανός, ξαπλωμένος σὲ μιὰ πολυτελέστατη πολυθρόνα, ἦταν βυθισμένος σὲ σκέψεις. Τὸ γλυκοχάραμμα τὸν εἶχε βρεῖ μακριὰ ἀπὸ τὸ κρεββάτι. Ὁ ὕπνος του ἦταν ταραγμένος τὴν νύχτα ἐκείνη ἀπὸ φρικτοὺς ὄπτασιασμούς. Ἐφιάλτες τὸν ἐβασάνιζαν φρικτά. Καὶ τώρα ποὺ ἦταν ξαπλωμένος, οἱ νυχτερινοὶ αὐτοὶ ἐφιάλτες ἔπερναν στὰ μάτια καὶ στὴ σκέψι του μιὰ ἄλλη μορφή. Ἐβλεπε τὴν πανέμορφη κόρη, τὴν Βαρβάρα, ποὺ ἡ λάμψη τῆς ὀμορφιάς τῆς ἐγέμιζε καὶ ἀνατάραζε τὴν ψυχὴ τῆς. Τὸ μαστίγωμα, σὸ ὁποῖον εἶχε ὑποβληθῆ τὴν προηγούμενη ἡμέρα καὶ τὸ θάρρος, μὲ τὸ ὁποῖο ἀντιμετώπισε τὸ μαρτύριό τῆς, τὸν κρατοῦσαν σὲ μιὰ ἀγωνία. Πῶς θὰ τὴν ἀντιμετώπιζε ὅταν θὰ τὴν ὠδηγοῦσαν ἐντὸς τῆς ἡμέρας καὶ πάλιν σὸ δικαστήριον; Θὰ εἶχε τὸ σθένος νὰ διατάξῃ τὴν θανάτωσί τῆς, σὲ π ρίπτωσι ἐπιμονῆς στὶς ἀρχές τῆς; Ἐσηκώθηκε νευρικὰ γιὰ μιὰ στιγμή ἀπὸ τὴν πολυθρόνα του καὶ πασχίζοντας νὰ διώξῃ ἀπὸ τὴν σκέψι του τὰ ἐφιαλτικὰ ὄραματα ἄρχισε νὰ βαδίζῃ μὲ ἑξαλλη νευρικότητα. Τὴν ὠρισμένη ὥρα συνεκεντρώθηκε τὸ δικαστήριον ἀναμένοντας νὰ ἐμφανισθῆ καὶ ὁ ἡγεμόνας. Ὅταν σὲ λίγο ὠδηγήθηκε σὸ δικαστήριον ἡ Βαρβάρα οἱ παριστάμενοι ἐδοκίμασαν κατάπληξιν. Καὶ πρῶτος ὁ ἡγεμόνας. Ἐντὶ νὰ ἀντικρύσῃ ἓνα πλάσμα συντετριμμένο ἀπὸ τὰ βασανιστήρια καὶ τὶς πληγές σὸ κορμί τῆς, εἶδαν μιὰ κοπέλλα ὑγιαίνουσα χωρὶς καμμιά πληγὴ καὶ ἀπαστράπτουσα ἀπὸ ὀμορφιά. Τυφλωμένος ἀπὸ τὴν πλάνη του ὁ Μαρκιανός δὲν θέλησε ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν δύναμι τοῦ Χριστοῦ. Σιωπηλοὶ οἱ ἄλλοι δικαστὲς δὲν τολμοῦσαν νὰ τῆς ἀπευθύνουν ἐρωτήσεις. Τὴν σιωπὴ διέκοψε ὁ ἡγεμόνας, ποὺ τῆς εἶπε μὲ φωνὴ γεμάτη πραότητα καὶ τρυφερότητα.

—Βλέπεις Βαρβάρα πόση δύναμι ἔχουν οἱ Θεοὶ μου. Αὐτοὶ σὲ εὐσπλαχνίσθησαν καὶ ἐθεράπευσαν τὶς πληγές σου; Ἐπιμένεις λοιπὸν ἀκόμη νὰ ἀρνεῖσαι;

Ἡ μάρτις δὲν τὸν ἀφῆσε νὰ συνεχίσῃ.

—Ὅχι, τοῦ ἀπήντησε θαρραλέα, δὲν μὲ ἐθεράπευσαν οἱ

ιδικοί σου τυφλοί και άνισχυροί θεοί, αλλά ό Χριστός ό άληθινός υιός του ζώντος Θεού. Αύτός που δέν ήμπορείς ν' άντικρύσης, γιατί τά μάτια σου είναι βεβαρυμένα από τό σκοτάδι τής άμαρτίας.

Τά λόγια αυτά τής παρθένου έπροκάλεσαν τον άλλαλαγμό του πλήθους που είχε συγκεντρωθή γύρω από τό δικαστήριο.

—Θάνατος στην άπιστη και τήν παράνομη! Ό ήγεμόνας διέταξε τότε χωρίς νά διστάση ν' άρχίσουν νά καταξοσχίζουν τις σάρκες τής κόρης με σιδερένιους όνυχας, νά καίνε τά μέλη της τά ξεσχισμένα με άναμμένες λαμπάδες και νά χτυπούν όσο τό δυνατόν περισσότερο τήν κεφαλή της με όγκώδη σφυριά.

Τά μαρτύρια αυτά τά έδέχετο ό κόσμος με άλλοφροσύνη έντεινοντας τό σύνθημά του.

—Θάνατος! Θάνατος!

Τήν τραγική αυτή σκηνή των βασανιστηρίων παρακολούθησε ή άγαθή και θεοσεβής Ίουλιανή, που έτυχε νά έχη άναμιχθή με τό άλλαλάζον βάρβαρον πλήθος των ειδωλολατρών. Έδοκίμασε δέ τόση σιγκίνησι, ώστε άρχισε νά κλαίη άπαρηγόρητα, επικαλούμενη τήν βοήθεια του άληθινού Θεού.

Ό ήγεμόνας, που έμαθε ότι ή κόρη αυτή ήταν χριστιανή, έξαγριώθηκε έναντίον της. Και άμέσως έδωκε προσταγή νά τήν συλλάβουν και νά τήν κρεμάσουν δίπλα στην άγία, ξεσχίζοντας και αυτής τις σάρκες και καίοντας τό κορμί της με άναμμένες λαμπάδες. Η Ίουλιανή δέν έλιποψύχισε. Έδεήθηκε στο Θεό και έμεινε καρτερική μέχρι τέλους. Ένώ δέ έσυνέχιζε τήν δέησή της ό ήγεμόνας διέταξε νά κόψουν τους μαστούς και των δύο. Αφού δέ υπέμειναν και εις αυτήν τήν βασανιστικήν ποιήν, ό Μαρκιανός διέταξε νά φυλακίσουν τήν Ίουλιανή και νά ξεγυμνώσουν τήν άσπιλη κόρη τήν Βαρβάρα, περιφέροντας αυτήν σε όλη τήν πόλιν. Ένώ δέ περιεφέρετο με τον άπρεπέστερο τρόπο στους δρόμους, ύψωσε τά μάτια της ή Βαρβάρα και παρεκάλεσε τον άληθινό Θεό νά μη τήν έγκαταλείψη και τήν φορά αυτή, αλλά νά σκεπάση τήν γύμνωσή της και νά μήν άφισή νά θωρούν οι άσεβεις ειδωλολάτρες τά γυμνά της μέλη.

Έκάγχασε τό πλήθος άτενίζοντας δεομένη τήν Βαρβάρα. Δέν έβράδυνε όμως ή δέησί της νά εισακουσθή. Έσπευσε ό Θεός της. Έφάνηκε μπροστά της νά κάθεται επάνω σε χερουβικό άρμα και διέταξε τους άγγέλους, που άμέσως περιέβαλαν τήν κόρη με στολή λαμπροτάτη και ένδοξο και έθεράπευσε και πάλι τις πληγές της. Τό πλήθος που έκάγχαζε πριν από λίγη ώρα έσιώπησε τώρα κατάπληκτο· ψίθυροι άντηλλάγησαν και μεταξύ των άπίστων ειδωλολατρών. Και όταν κατόπι οι στρατιώτες έπαρουσίασαν έτσι λαμπρά ένδεδυμένη τήν κόρη με

τις πληγές της θεραπευμένες και πάλι ὁ ἡγεμόνας «ἠσχύνθη» καὶ ἀπεφάσισε νὰ θανατωθῶν καὶ ἡ Βαρβάρρα καὶ ἡ Ἰουλιανή. Ἀντελήφθηκε ὅτι κλονιζότανε ἡ ἐμπιστοσύνη τοῦ εἰδωλολατρικοῦ λαοῦ πρὸς αὐτόν, καὶ ἡ πίστις πρὸς τὰ εἰδωλα. Ἡ ἀπόφασι τοῦ ἡγεμόνα πού ἐκυκλοφόρησε σὰν ἀστραπή σὲ ὅλη τὴν περιοχὴ, ἐπροκάλεσε καινούργια ἀναταραχὴ. Πολλοὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπό τους, γιὰ νὰ ἀπομακρύνουν τὸ φρικτὸ θέαμα τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ τῆς κόρης. Ἐξαίρεση ἀποτελοῦσε ὁ σκληρὸς πατέρας της, πού ἦταν παρὼν σὲ ὅλες τὶς τιμωρίες καὶ τὰ βασανιστήρια. Ἐνόμιζε ὅτι θὰ τὸν κατηγοροῦσαν ὡς ἀνανδρο καὶ ἀσθενῆ τὴν ψυχὴ ἂν ἄφινε νὰ τὴν φονεύει ἄλλος. Καὶ δὲν ἄκουσε τὴν ἐκδηλὴ κατακραυγὴ ἐναντίον του ὡς πατέρα.

Μόλις λοιπὸν ἐξεδόθηκε ἡ καταδικαστικὴ τῆς ἀπόφασι ὁ Διόσκορος ὡς λυσιασμένη τίγρις ἄρπαξε τὴν κόρη του γιὰ νὰ τὴν κατασπαράξῃ καὶ τὴν θανατώσῃ μὲ τὰ ἴδια του τὰ χέρια. Ἔτσι κ' οἱ δυὸ μάρτυρες ἡ Βαρβάρρα καὶ ἡ Ἰουλιανή, ὀδηγούμενες ἡ πρώτη ἀπὸ τὸν σκληρόκαρδο πατέρα της καὶ ἡ ἄλλη μάρτυς ἀπὸ τὸν δήμιον ἐπορεύθησαν πρὸς τὸ βουνό. Καὶ ἐνῶ ἐβράδιζαν γιὰ τὴν ἐκτέλεσί τους ἀκούσθηκε φωνὴ ἀπὸ τὸν οὐρανό, πού προσκαλοῦσε τὶς δυὸ μάρτυρες στὴν αἰώνιο ζωὴ. Ἡ φωνὴ αὐτὴ γεμάτη γλυκύτητα ἔδωσε περισσότερο θάρρος στὴν Βαρβάρρα, πού ἄρχισε νὰ τρέχῃ γιὰ νὰ φθάσῃ στὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου. Φθάνοντας ἔκλινε τὴν κεφαλὴ καὶ ἐδέχθη τὸ μαρτύριο τοῦ ἀποκεφαλισμοῦ ἀπὸ τὸν ἴδιο της πατέρα. Δὲν ἐβράδυνε ὅμως νὰ ἐκδηλωθῇ ἡ θεία δίκη. Μόλις ὁ ἀσεβῆς παιδοκτόνος ἄρχισε νὰ καταβιβάνῃ ἀπὸ τὸ ὄρος κεραυνὸς κατέκαυσε αὐτόν καὶ ἀπὸ τὸ σῶμά του δὲν εἶχε μείνει οὔτε ἴχνος. Ἡ ὄργη τοῦ Θεοῦ ἔφτασε καὶ ὡς τὸν ἡγεμόνα, τὸν Μαρκιανό. Ἐφτασε καὶ μέχρις αὐτοῦ ἡ λάμψις τοῦ κεραυνοῦ, ὡς ἀψευδῆς καὶ συμβολικὴ προειδοποίησις τοῦ αὔλου πυρός, ἀπὸ τὸ ὅποιον ἐμελλε νὰ κολάζεται αἰώνια. Ἀνθρώπος εὐσεβῆς καὶ χριστιανὸς ὁ Οὐαλεντίνος, πού βρέθηκε κατὰ τύχη ἐκεῖ παρέλαβε τὰ σώματα τῶν μαρτύρων καὶ μὲ ψαλμωδίες καὶ πνευματικὸς ὕμνους τὰ μετέφερε στὸ χωριὸ Γελασσό, ὅπου καὶ τὰ ἔθαψε προσωρινῶς.

Ἄν ὁ Ἅγιος Νικόλαος εἶναι ὁ προστάτης ὄλων τῶν ναυτικῶν, κατευνάζοντας στὴν ἐπὶ κλησὴ του τὰ κύματα καὶ τοὺς ἀνέμους, ἡ Ἁγία Βαρβάρρα εἶναι καὶ αὐτὴ προστάτις τῶν ναυτικῶν ἐκείνων, πού στὴν ἐπὶ κλησὴ της τοὺς διασφαλίζει ἀπὸ τὰ ξαφνικὰ ἀτυχήματα τοῦ πλοίου, τὶς φωτιές, τὶς ἐκρήξεις τῶν λεβήτων, τὶς ἐκρήξεις τῶν πυριτιδαποθηκῶν, ἀκόμη δὲ καὶ ἀπὸ τὶς πυρσοκροτήσεις τῶν ναυτικῶν ὄπλων καὶ τῶν πολυβόλων. Ὁ κεραυνὸς πού κατέκαυσε τὸν εἰδωλολάτρη σκληρὸ πατέρα

«ΦΙΛΟΘΕΟΥ ΑΔΟΛΕΣΧΙΑΣ»

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΨΥΧΩΦΕΛΕΙΣ ΕΠΙΣΤΑΣΙΣ ΑΠΟ ΤΟ «ΔΕΥΤΕΡΟΝΟΜΙΟΝ»

Ὑπὸ ΕΥΓΕΝΙΟΥ ΤΟΥ ΒΟΥΛΓΑΡΕΩΣ

Ποιός εἶναι ὁ ἄδικος δίκαιος· καὶ ποιός ὁ δίκαιος,
ὁ πραγματικὰ δίκαιος;

«Δικαίως τὸ δίκαιον διώξῃ». Εἶναι σωστό, νὰ ἐπι-
διώκῃς δίκαια τὸ δίκαιο (Δευτ. ιστ', 20)· κι' ὅταν
γίνεσαι δικαστής, νὰ δικάζῃς, μὲ δικαιοσύνη. Καὶ εἴτε
τὸ ἐπάγγελμά σου εἶναι αὐτό, πὺ σοῦ δόθηκε χάρις
στὴν ἀξία σου εἴτε γιὰτὶ σὲ διώρισαν περιστατικά, γιὰ
νὰ κρίνῃς μιὰν ὑπόθεση, ἔχεις ὑποχρέωση, καὶ στὴ
μιὰ καὶ στὴν ἄλλη περίπτωση, νὰ δικάζῃς πάντοτε μὲ
δικαιοσύνη.

Ἄν εἶναι ἄδικη ἡ κρίση σου, εἶναι διπλῆ καὶ ἡ
ἀδικία πὺ κάνεις· γιὰτὶ καὶ τὸν πλησίον σου ἀδικεῖς,
ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτό σου μαζί. Τὸν πλησίον σου, ἐπειδὴ
τὸν κάνεις νὰ χάσῃ τὸ δίκηο του, τὸν ἑαυτό σου δέ,
ἐπειδὴ καθαιρεῖς μόνος σου τὸν ἑαυτό σου καὶ τὸν
γκρεμνίζεις ἀπὸ τὸ ὑψηλὸ καὶ θεῖο ἀξίωμα τοῦ δικαστή,
μὲ τὸ νὰ μὴν κάνῃς ἐκεῖνο, πὺ γ' αὐτὸ διωρίσθηκες,
καὶ πὺ ὑποσχέθηκες νὰ τὸ σέβεσαι καὶ νὰ τώχῃς πάντα
σου χρέος σου ἀπαραίτητο.

Ἄντίθετα, ὅταν δικάζῃς μὲ δικαιοσύνη, πραγματο-

της, ἐπειδὴ τὴν σκότωσε μὲ τὰ ἴδια του χέρια, στάθηκε ἡ αἰτία
πὺ ὁ λαὸς τῆς ἔδωκε τὴν προσωνυμία «Ἁγία τοῦ πυρός». Γι' αὐτὸ καὶ θεωρεῖται προστάτις τῶν πυροβολητῶν καὶ τοῦ
Στρατοῦ τῆς ξηρᾶς καὶ τοῦ ναυτικοῦ. Σὲ ὅλους τοὺς χριστιανι-
κοὺς λαοὺς τιμᾶται ἡ μνήμη τῆς Ἁγίας. Μεταξὺ ὁμῶς τοῦ ἑλ-
ληνικοῦ λαοῦ ἡ ἱστορία τῆς ἁγίας Βαρβάρης ἔχει πάρει μιὰ
ἐξαιρετικὴ θέσι. Τὴν παραμονὴ τῆς γιορτῆς της ἔγινε ἡ περί-
λαμπρη ναυμαχία τῆς Ἑλλης. Καὶ ὅλοι ἐπίστεψαν ὅτι ἡ
Ἁγία Βαρβάρη εἶχε βοηθήσει στὴν νίκη.

ΒΑΣ. ΗΛΙΑΔΗΣ

ποιεῖς δυὸ δικαιოსύνες. Τὴν μιὰ πρὸς αὐτοὺς ποὺ ἀντιδικοῦνε, μὲ τὸ νὰ γίνῃς ἀφορμὴ νὰ βρῆ τὸ δίκιο του αὐτὸς ποὺ πραγματικὰ τῶχει καὶ τοῦ ἀνήκει καὶ νὰ παύσῃ, ἔτσι, ὁ ἄλλος νὰ κάνῃ κάτι, ποὺ εἶναι κι' ἄδικο κι' ἀταίριαστο. Τὴν ἄλλη δὲ δικαιოსύνῃ τὴν πραγματοποιεῖς γιὰ τὸν ἴδιο τὸν ἑαυτὸ σου· ἐπειδὴ, σὰν δικαστῆς, κάνεις τὸ σωστὸ καὶ τὸ χρέος σου· κι' ἔτσι καὶ τοὺς ἀντίδικους φέρνεις στὸν ἴσιο δρόμο, καὶ τὸν ἑαυτὸ σου ὀφελεῖς. Στὴν πρώτη περίστασι, μὲ τὸ νὰ κάνῃς διπλὸ ἀδίκημα «ἀδίκως τὸ ἄδικο διώξῃ», ἐπιδιώκεις ἄδικα τὸ ἄδικο. Στὴ δεύτερη περίστασι, μὲ τὸ νὰ γίνεσαι δυὸ φορές δίκαιος, σέβῃσαι τὸν νόμο, ποὺ προστάζει «Δικαίως τὸ δίκαιον διώξῃ», νὰ ζητᾷς τὸ δίκαιο, μὲ δίκαιο τρόπο.

Ἐπάρχει ὅμως κι' ἓνας ἄλλος τρόπος, ἀνάμεσα στοὺς δυὸ αὐτοὺς. Σύμφωνα μ' αὐτὸν μπορεῖ κανεὶς, τὸν ἴδιο καιρὸ καὶ γιὰ τὴν ἴδια ὑπόθεσι, νὰ εἶναι καὶ δίκαιος κι' ἄδικος μαζί. Πότε γίνεται αὐτό; «Ὅταν ἀποφασίζῃς μὲν τὸ σωστὸ καὶ τὸ δίκαιο, δὲν ἀποφασίζεις ὅμως μόνο καὶ μόνον ἐπειδὴ εἶναι δίκαιο καὶ γιὰ αὐτὸ εἶναι χρέος σου ν' ἀπονέμῃς τὸ δίκαιο, ἀλλὰ καὶ γι' ἄλλο σκοπὸ καὶ γιὰν ἄλλῃ ἐπιδιώξῃ σου.

Πρῶτον, ὅταν φιλοτιμιέσαι νὰ φανῆς δίκαιος καὶ πιστὸς φύλακας τοῦ νόμου, γιὰ νὰ σὲ τιμοῦνε οἱ ἄνθρωποι καὶ γιὰ νὰ χροῦνε γιὰ σένα ἐξαιρετικὴν ὑπόληψιν· πρᾶγμα, ποὺ θὰ μποροῦσε νὰ μὴν εἶναι καὶ τόσον ἀξιοκατάκριτο, ἀντίθετα μάλιστα νᾶναι χρήσιμο κι' ἀξιοπαινο κι' ἀξιομίμητο ἂν δὲν μεσολαβοῦσε κάποιος ἄλλος σκοπός, ποὺ εἶναι κοσμικὸς καὶ μάταιος.

Δεύτερον, ὅταν μὲ τὴν ἀπόφασιν ποὺ βγάζεις καὶ μὲ τὴν δικαιοκρισίαν σου, σκοπός σου εἶναι κι' ἀγωνίζεσαι, γιὰ νὰ φανῆς ἐμπρὸς στὰ μάτια τοῦ κόσμου ἕξυπνος καὶ ἱκανός, κι' ὅτι δὲν γελοιάσαι εὐκόλα στὴν κρίσιν σου.

Τρίτον, ὅταν δοκιμάζῃς κάποια σκληρὴ χαρά,

κι' αγωνίζεσαι κι' ευχαριστιέσαι, όχι γιατί έβγαλες σωστή και δίκαιην απόφαση, όσον γιατί ή απόφασή σου αυτή ώφέλησεν κάποιον που συμπαθᾶς, κι' έζήμιωσε τον άλλο, που τον αντιπαθᾶς και τον αποστρέφεται.

Και τέταρτο και τελευταίο, όταν ο δικαστής σκέπτεται, πώς ή κρίση του και ή απόφασή του είναι ευχάριστη σε κάποια πρόσωπα που στέκονται ψηλά, και είναι μεγάλα και κοσμοδόξαστα, κι' επιθυμεί γι' αυτό να κερδίση την εύνοιά τους και την συμπάθειά τους. Τότε ο δικαστής είναι μὲν δίκαιος, όσον αφορά αυτόν που δικάζει, γίνεται όμως άδικος πραγματικά γιατί δὲν αποβλέπει στο ν' αποδώση τή δικαιοσύνη, που αυτό είναι το σωστό κι' αυτό είναι αποστολή του· κι' έτσι άδικεί τον έαυτό του, που κρίνει και που δικάζει. Και τότε πραγματοποιει μὲν το δίκαιο, δὲν το πραγματοποιει όμως και με δίκαιο τρόπο. Κι' έτσι έρμηνεύεται κι' αποσαφηνίζεται ή διαταγή του νόμου, που λέει. «Δικαίως το δίκαιον διώξη». Παράγγελμα, που όταν το διαβάξη κανείς επιπόλαια, φαίνεται σαν μιὰ αντιφατική παραδοξολογία, ή ότι είναι φλυαρία και περυσολογία. Κι' όμως υπαγορεύει στους δικαστές μιάν ωφελιμώτατη παραίνεση και προτροπή.

Δὲν απέχει πολύ από την ιδική μου γνώμη και ή έρμηνεία που δίνει στο παραπάνω ρητό και ο ιερὸς Θεοδώρητος. «Τὸ δίκαιο ν' απονέμεται σύμφωνα με τον σκοπό του· και όχι για δόξα μάταιη και ούτε για να ικανοποιήση οποιαδήποτε ανθρώπινη επιδίωξη, αλλά μονάχα για τὸ ίδιο τὸ αγαθό. Γιατί υπάρχουνε μερικοί, που κατά βάθος δὲν τιμοῦνε τὸ δίκαιο, υποκρίνονται όμως πὼς τὸ τιμοῦνε.

Ἄλλην έρμηνεία δίνει ο θαυμάσιος Ὁριγένης· και μ' επιστημονικὴν ακριβολογίαν αναθεωρεῖ τὸ νομικὸν αυτό παράγγελμα και ξεχωρίζει σε κάθε ανθρώπινη πράξη τὰ δυὸ αυτά· τὸ έργο δηλαδή που ένεργείται και τον άνθρωπο που τὸ ένεργεί. Κι' ως πρὸς μὲν τὸ έργο θεωρεῖ σαν κύριο σκοπὸ τὸ χρέος και τὸ καθήκον·

ἐκεῖνο δηλαδή πού ἀπαιτεῖται, τὸ σύμφωνο μὲ τὴν εὐ-
πρέπεια καὶ μὲ τὴν λογικὴ καὶ γιὰ νὰ γίνεταί σωστὰ
καὶ χωρὶς ψεγάδι, αὐτὸ πού ἐπιχειρεῖται. Γιὰ δὲ τὸν
ἄνθρωπο, τὴν ἐσωτερικὴ του διάθεση, μὲ τὴν ὁποῖαν
ἐνεργεῖ κι' ἐπιχειρεῖ κάποιο ἔργο. Καὶ ἡ διάθεση αὐτὴ
βρίσκεται, καὶ στὰ δύο· στὴν ἰκανότητά του δηλαδή
καὶ στὴν ἐπιδεξιωσύνη του, καὶ στὴν προαίρεσή του,
στὸ σκοπὸ δηλαδή πρὸς τὸν ὁποῖον ἀποβλέπει. Ἄπ'
αὐτὰ λοιπὸν ὅλα, ἂν τὰ συνδέσῃ κανεὶς, προκύπτουν
τέσσερες χαρακτηρισμοὶ γιὰ κάθε ἀνθρώπινη ἐνέργεια,
πού ἀφορᾷ τὸ δίκαιο. Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος ἐνεργεῖ, α) τὸ
δίκαιο δίκαια β) τὸ ἄδικο δίκαια γ) τὸ δίκαιον ἄδικα καὶ
δ) τὸ ἄδικον ἄδικα.

Πρῶτον, λέει, ὁ ἄνθρωπος ἐνεργεῖ δίκαια τὸ δίκαιο,
ὅταν καὶ τὸ ἔργο πού ἐπιχειρεῖ εἶναι σωστὸ καὶ ἡ ἐσω-
τερικὴ του διάθεση· πού τὴν ἀποκαλεῖ πρόθεση. Ὀνο-
μάζει δὲ διάθεση τὴν γνώση, καὶ τὴν ἐπιδεξιωσύνη,
μὰ καὶ τὴν τίμια προαίρεση αὐτοῦ πού ἐνεργεῖ κάτι.
«Αὐτὸ σημαίνει—λέει—νὰ ἐνεργῆ κανεὶς δίκαια τὸ δί-
καιο· ὅταν δηλαδή αὐτὸ πού εἶναι χρέος του, τὸ κάνει
καὶ μὲ πραγματικὴ διάθεση. Ὅπως π.χ. ὅταν ἀγαπᾷ
κάποιος τὴν σωφροσύνη καὶ τὴν ἐφαρμόζει στὴ ζωὴ
του, ὅπως τὴν ἐφάρμοσεν ὁ Ἰωσήφ· γι' αὐτὴν μονάχα,
κι' ὄχι γιὰ κανένα ἄλλο λόγο. Καὶ σ' αὐτὸ προσθέτει
καὶ ὁ Μεγάλος Βασιλεὺς, πῶς ἀναγκαιότατη προϋπό-
θεση σὲ κάθε μας ἐνέργεια εἶναι ἡ λογικὴ καὶ ἡ γνώση
καὶ τὸ νὰ ξέρῃ κανεὶς καλὰ τί κάνει καὶ γιὰτὶ τὸ κάνει,
πού ἐμεῖς τὸ εἶπαμε παραπάνω ἰκανότητα τῆς ψυχῆς.
Λέγει λοιπὸν, ὁ μέγας αὐτὸς Πατέρας, ἀναπτύσ-
σοντας κι' ἐρμηνεύοντας τὸ παράγγελμα αὐτὸ τοῦ νόμου
«δικαίως τὸ δίκαιον διώξεις». Μ' ἐπιχειρήματα δίκαια
καὶ σωστὰ καὶ μὲ δίκαιο τρόπο νὰ ἐπιχειρῆς κάθε πράξη.
Γιατὶ, ὅπως μπορεῖς νὰ κάνῃς κάτι τὸ ἰατρικὸ καὶ
θεραπευτικὸ, πού νὰ μὴν εἶναι ὅμως κι' ἀποτελεσμα-
τικὸ, παρόμοια μπορεῖς νὰ κάνῃς κάτι δίκαιο, ὄχι ὅμως
καὶ δίκαια.

Δεύτερον, ἐξηγεῖ, πῶς κάνει ὁ ἄνθρωπος δίκαια τὸ ἄδικο, ὅταν ἢ μὲν πρόθεσή του εἶναι νὰ φυλάξῃ τὸ δίκαιο, ἢ ἀμορφωσιά του ὅμως καὶ ἢ ἀμάθειά του καὶ ἢ βλακεία του καὶ ἢ μωρία του τὸν παρασύρουν καὶ τὸν ρίχνουν στὴν ἀδικία. «Ὅταν, ἐνῶ ἢ πραγματικὴ του πρόθεση εἶναι νὰ προτιμήσῃ τὸ καλύτερο, ἔνεκα τῆς ἄγνοιας ποὺ ἔχει τοῦ καλοῦ, κάνει τὸ χειρότερο, ὅπως π.χ. τῶκανε κάποτε ὁ Παῦλος, καὶ καταδίδωκε τὴν Ἐκκλησίαν». Τέτοιος εἶναι, ὅπως λέει ὁ μέγας Βασίλειος καὶ ὁ γιατρός, ποὺ θέλει μὲν νὰ γιατρέψῃ καὶ νὰ σὲ ὠφελήσῃ, σὲ βλάπτει ὅμως, ἐξ αἰτίας τῆς ἀνεπιστημοσύνης του καὶ τῆς ἀμάθειάς του.

Τρίτον, ἐξακολουθεῖ νὰ λέγῃ ὁ Ὁριγένης, κάνει ὁ ἄνθρωπος ἄδικα τὸ δίκαιο, ὅταν αὐτὸ μὲν ποὺ κάνει εἶναι σωστό, ὁ σκοπὸς του ὅμως εἶναι διεστραμμένος. «Ἄν κἀνὴ μὲν κανεῖς τὸ καθῆκόν του, τὸ κάνει ὅμως μὲ πρόθεση μοχθηρή. Ὅπως π.χ. μοιράζει στοὺς φτωχοὺς ἀπὸ τὰ ὑπάρχοντά του, μονάχα γιὰ ν' ἀρέσῃ στοὺς ἀνθρώπους καὶ νὰ τὸν τιμοῦν καὶ τὸν ἐπαινοῦν. Πρᾶγμα, ποὺ τ' ἀπαγορεύει ὁ Σωτήρας μας, ποὺ μᾶς εἶπε: «Ἐὰν ποιῆς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθεν σου ὥσπερ οἱ ὑποκριταὶ» (Ματθ. στ', 2). Σ' αὐτὸ ταιριάζει κι' αὐτὸ ποὺ λέει ὁ Μέγας Βασίλειος γιὰ τοὺς γιατροὺς, ποὺ δὲν ἔχουνε πρόθεση κακὴ καὶ διεστραμμένη, οὔτε καὶ κατάρτιση ἐπιστημονικὴ, κι' ὅμως δίνουνε καμμιά φορὰ στὸν ἄρρωστο φάρμακο, ποὺ ὄχι μονάχα δὲν τὸν βλάπτει, ἀλλὰ κι' αὐτόματα τὸν ὠφελεῖ. Καὶ τέταρτον, κάνει ὁ ἄνθρωπος ἄδικα τ' ἄδικο, ὅταν καὶ τὸ ἔργο ποὺ κάνει εἶναι κακὸ, καὶ ἢ πρόθεσή του ἀμαρτωλὴ· «ὅταν ὅπως λέει, κι' αὐτὸ ποὺ κάνει εἶναι κακὸ κι' ὀλέθριο, καὶ ἢ προαίρεσή του εἶναι κακοποιητικὴ καὶ πανάθλια».

Τὸ τελευταῖον αὐτὸ εἶναι ἔργο τοῦ Διαβόλου. Τὸ τρίτο εἶναι τοῦ ψεύτη καὶ τοῦ ἀπατεώνα ἀνθρώπου, τοῦ ὑποκριτῆ δηλαδή. Τὸ δεύτερο εἶναι τοῦ βλάκα καὶ τοῦ ἀσύνετου, τοῦ ἀνθρώπου δηλαδή ποὺ βρίσκεται σὲ πλάνη. Καὶ τὸ πρῶτο, τοῦ φρόνιμου καὶ τοῦ συνετοῦ καὶ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ

3. Πρέπει νά δίνωμε τή θεία Μετάληψι ἀνεξελέγκτως εἰς ὅλους;

4. Μποροῦμε νά ἀπαγορεύσωμε σέ κάποιον χριστιανό, πού ἔχει ἕνα θανάσιμο ἀμάρτημα νά κοινωνήσῃ; Ἄν ναι, μέ ποιό τρόπο;

5. Πρέπει νά κοινωνοῦμε τοὺς Χριστιανούς, στοὺς ὁποίους προηγουμένως ἔχομε συστήσει νά ἐξομολογηθοῦν καί αὐτοὶ προσέρχονται ἀπροετοίμαστοι;

Καί οἱ τρεῖς αὐτὲς ἐρωτήσεις ἀναφέρονται στό δύσκολο θέμα τῆς μεταδόσεως τῆς θείας Κοινωνίας στοὺς πιστοὺς ἀπὸ τὸν ἱερέα. Λέγω δύσκολο, γιατί ἀπ' τῆ μιᾶ μεριά εἶναι συνδεδεμένο με τὸ θέμα τῆς εὐθύνῃς τοῦ ἱερέα σάν ὑπεύθυνου ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ διαχειριστοῦ τῶν Μυστηρίων, κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη συνδέεται με τὴ συνείδησι τοῦ πιστοῦ, ὡς καί με τὶς ἰδιαιτέρες συνθήκες κάθε ἐνορίας. Εἶναι δὲ τόσες πολλὲς οἱ περιπτώσεις, πού οὔτε νά τις προβλέψῃ μπορεῖ κανεὶς οὔτε νά τις κρίνῃ ὅλες με τὰ ἴδια μέτρα. Κάθε ἀνθρώπος ἀποτελεῖ μιὰ ἰδιαιτέρη περίπτωσι καί, κατὰ τὸν ἅγιο Ἀπόστολο Παῦλο, κανεὶς δὲν γνωρίζει «τὰ τοῦ ἀνθρώπου» παρὰ μόνο

τοῦ πραγματικά δίκαιου καί πού «δικαίως τὸν δίκαιον διώξῃ».

Καί πρέπει νά σημειώσωμε, πὼς τὸ θειότατον αὐτὸ παράγγελμα τοῦ νόμου, δὲν τὸ περιορίζει ὁ Ὁριγένης στή νομικὴ μονάχα κρίση κι' ἀπόφαση, ἀλλὰ τὸ ἐπεκτείνει καί σ' ὅλες τὶς ἀνθρώπινες ἐνέργειες καί συμπεραίνει. «Οἶμαι δὲ ἀναλόγως τῷ «δικαίως τὸ δίκαιον διώξῃ» λέγοιτ' ἄν, σωφρόνως τὸ σῶφρον διώξῃ, καί ἀνδρείως τὸ ἀνδρεῖον διώξῃ καί σοφῶς τὸν σοφὸν διώξῃ, καί τὸ ἀνάλογον ἐπὶ τῶν λοιπῶν ἀρετῶν». Καί πιστεύω, πὼς ἀνάλογα με τὸ παράγγελμα «νά ἐπιδιώκῃς με δίκαιο τρόπο τὸ δίκαιον», μπορεῖ νά εἰπῇ κανεὶς νά ἐπιδιώκῃς, με σωφροσύνη τὸ φρόνιμο, καί με ἀνδρεία τὸ ἀνδρεῖο, καί με σοφία τὸ σοφό, κι' ἐπίσης τὸ ἴδιο καί γιὰ ὅλες τὶς ἄλλες ἀρετές.

(Συνεχίζεται)

Ἀπόδοση ΘΕΟΔΟΣΗ ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ

τὸ πνεῦμά του. Ἐκτός αὐτοῦ δὲν πρέπει νὰ ξεγῶμε ὅτι ἡ θρησκεία μας εἶναι θρησκεία τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς χάριτος καὶ πῶς ὅλες μας οἱ ἐνέργειες πρέπει νὰ ἀποβλέπουν στὴ σωτηρία μόνο τοῦ ἀνθρώπου, γιὰ τὸν ὁποῖον ἀπέθανε ὁ Χριστὸς καὶ γιὰ τὴ λύτρωσι τοῦ ὁποῖου ἔδωσε τὸ Σῶμά Του, («τὸ ὑπὲρ ἡμῶν κλώμενον εἰς ἄφесιν ἁμαρτιῶν») καὶ τὸ Αἷμά Του, («τὸ ὑπὲρ ἡμῶν ἐκχυνόμενον εἰς ἄφесιν ἁμαρτιῶν»), ὅπως σὲ κάθε λειτουργία ἐπαναλαμβάνεται. Αὐτὸς ἀκριβῶς εἶναι καὶ ὁ προορισμὸς τοῦ Μυστηρίου: ἡ ἄφесις τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ὄχι ἡ ἀμοιβὴ τῆς ἀναμαρτησίας.

Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά στέκονται οἱ προτροπές τοῦ Ἀποστόλου Παύλου (Ἀ Κορινθίους 11, 27-32) καὶ τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας, προπαρασκευή, τὴν «δοικμασία», γιὰ νὰ εἶναι ἐπωφελῆς ἢ συμμετοχὴ μας στὸ Μυστήριον καὶ «μὴ εἰς κρῖμα ἢ κατάκριμα». Τὰ μυστήρια, οἱ νοητοὶ μας μαργαρίτες, δὲν ρίπτονται στοὺς χοίρους, γιὰτι θὰ τοὺς καταπατήσουν καὶ θὰ τοὺς βεβηλώσουν. Κι' ἀπὸ ἐδῶ ἀρχίζει ἡ εὐθύνη τοῦ ἱερέως.

Τώρα, ὁ φωτισμένος πιστὸς ἱερεὺς ἀνάμεσα στὰ δύο αὐτὰ σημεῖα θὰ βρῆ τὴ μεσότητά, πού ταιριάζει στὸν καθένα. Κατηχῶντας τοὺς Χριστιανοὺς του οὔτε θὰ τοὺς ἐνθαρρύνῃ τόσο ὥστε ἀπροστοίμαστοι νὰ προσέρχωνται στὴ θεία Κοινωνία, οὔτε θὰ τοὺς τρομοκρατήσῃ τόσο ὥστε ἀπὸ ὑπερβολικὴ ἐκτίμησι τῆς ἁμαρτωλότητός των νὰ ἀποστεροῦνται τοῦ ποτηρίου τῆς ζωῆς. Τὸ μέτρο βρίσκεται στὴν ὠραία προτροπὴ τῆς θείας Λειτουργίας, πού πολλές φορές τόσο μηχανικὰ καὶ χωρὶς νὰ καταλαβαίνουμε τὸ νόημα τῆς τὴν λέμε ἢ τὴν ἀκοῦμε: «Μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης προσέλθετε». Ὁ «φόβος τοῦ Θεοῦ» ἀπωθεῖ τὸν ἁμαρτωλὸ ἄνθρωπο ἀπὸ τὴ συμμετοχὴ στὸ Κυριακὸ δεῖπνο. Ἡ τελεία «ἀγάπη» τὸν ἔλκει καὶ κατὰ τὸν Ἀπόστολο Ἰωάννη «ἔξω βάλλει τὸν φόβον». Καὶ ἡ «πίστις» θὰ ἀποτελέσῃ τὸν ἱερὸ σύνδεσμο τῶν δύο αὐτῶν πόλων καὶ θὰ δώσῃ στὸν πιστὸ τὸν τρόπο ὀρθὰ νὰ τοποθετηθῆ ἀπέναντι τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Μυστηρίων Του. Στὴν στήριξι, αὐξηση καὶ τὸ φωτισμὸ αὐτῆς τῆς πίστεως πρέπει νὰ ἀποβλέψῃ ὁ ἱερεὺς μὲ ὅλο τὸ ποιμαντικὸ του ἔργο. Ἐτσι θὰ παρουσιάζωνται λιγώτερα προβλήματα σὰν κι' αὐτὰ πού τίθενται στὶς τρεῖς αὐτὲς ἐρωτήσεις, γιὰτι οἱ κατ' ἐπίγνωσιν Χριστιανοὶ ἐγκαίρως καθωδηγούμενοι καὶ μυσταγωγικὰ κατηχημένοι ἀπὸ τὸν ἱερέα τους θὰ ξέρουں πότε καὶ πῶς θὰ προσέλθουν στὴ θεία Μετάληψι.

Καὶ κάτι ἀκόμη. Οἱ ἐρωτήσεις αὐτὲς προϋποθέτουν τὴν ιδεώδη σχέσι ἀνάμεσα στὸν ἱερέα καὶ στὸ ποίμνιό του. Ὁ ἱερεὺς ξέρεῖ («κατ' ὄνομα») καὶ γνωρίζει τὰ προβλήματα τῶν πιστῶν τῆς ἐνορίας του, τοὺς ἐξομολογεῖ, τοὺς παρακολουθεῖ, τοὺς καθοδηγεῖ στὴν κατὰ Χριστὸν ζωή, μ' ἓνα λόγῳ τοὺς «ποιμαίνει». Σήμερα δὲν εἶναι δυστυχῶς παντοῦ δυνατὸ αὐτό, ἰδίᾳ στὶς μεγάλες πόλεις,

μέ τις πολυάνθρωπες ἐνορίες, καί τοὺς λίγους ποιμένες. Ἀπ' αὐτοῦ κατὰ ἑκατοντάδες προσέρχονται τὸ Πάσχα καὶ τὰ Χριστούγεννα στὴ Θεία Κοινωνία, ζήτημα εἶναι ἂν γνωρίζῃ ὁ ἱερεὺς ἓνα μικρὸ ποσοστὸ.

Ἔστερα ἀπὸ τὰ γενικὰ αὐτὰ ἄς ἔλθουμε νὰ ἰδοῦμε πλησιέστερα τίς ἐρωτήσεις σου.

Κατ' ἀρχὴν δὲν μποροῦμε νὰ δίνουμε τὴ θεία Μετάληψι σὲ ὅλους ἀνεξέλεγκτως. Ἡ θεία Κοινωνία δίδεται μόνο στοὺς πιστοὺς, δηλαδή σ' ἐκείνους ποὺ μὲ τὸ βάπτισμα ἔγιναν μέλη τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνήκουν σ' αὐτὴ καὶ βρίσκονται σὲ μυστηριακὴ κοινωνία μ' αὐτὴ. Μὲ ἄλλα λόγια μόνον οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ μποροῦν νὰ κοινωνήσουν. Ἀποκλείονται οἱ μὴ Χριστιανοὶ (ἐπομένως καὶ τὰ ἀβάπτιστα νήπια), οἱ Χριστιανοὶ ποὺ ἀνήκουν σὲ ἄλλη Ἐκκλησία (Καθολικοὶ, Διαμαρτυρόμενοι, Ἀρμένιοι, Κόπται κλπ.) οἱ Σχισματικοὶ καὶ οἱ ἀφορισμένοι ἐπισήμως ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία. Ἡ θεία Κοινωνία εἶναι τὸ σύμβολο καὶ τὸ συστατικὸ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐν Χριστῷ οἰκογενείας. Αὐτὴ κάνει «ὁμόσωμο» καὶ «ὁμαίμονα» τὸ λαὸ τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ μᾶς κάνει ἐν Χριστῷ ἀδελφούς, σ' ὅποιο τόπο, φυλὴ, γλῶσσα καὶ ἐποχὴ, κι' ἂν ἀνήκουμε, ἀφοῦ ὅλοι («ἐκ τοῦ ἐνὸς ἄρτου») καὶ τοῦ («αὐτοῦ ποτηρίου») μετέχουμε καὶ μέσα στὶς φλέβες μας ρεεὶ τὸ Αἷμα τοῦ Χριστοῦ καὶ τὸ σῶμά μας ἔχει ἀφομοιωθῆ ἀπὸ τὸ Σῶμά Του. Σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν ἀποτελοῦν μέλη τῆς κοινωνίας αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ὄχι μόνον δὲν μπορεῖ, ἀλλὰ καὶ ἐπέχει βαρεῖα εὐθύνη ἂν μεταδώσῃ τὴ θεία Μετάληψι. Ὅταν προσέλθουν στὴν Ἐκκλησία μας τότε θὰ μετάσχουν καὶ τῆς Κοινωνίας μας.

Ἀλλὰ ἡ Ἐκκλησία μας ἐπιβάλλει καὶ ὡς παιδαγωγικὴ ποινὴ, «ἐπιτίμιον», τὴν στέρησι τῆς θείας Κοινωνίας σὲ ἀνθρώπους, ποὺ ὑπέπεσαν σὲ ὄρισμένα ἁμαρτήματα. Ἔτσι γινόταν καὶ στὴν ἀρχαία Ἐκκλησία, ὅπου ὑπῆρχε ἰδιαιτέρα τάξις («μετανοούντων») Χριστιανῶν. Σὲ ὄρισμένους ἀπ' αὐτοὺς δὲν ἐπετρέπετο ὄχι μόνον ἡ θεία Κοινωνία, ἀλλὰ οὔτε καὶ ἡ παρακολούθησις τῆς θείας Λειτουργίας παρὰ μόνον ἡ ἀκρόασι τῶν ἀναγνωσμάτων καὶ τοῦ κηρύγματος. Ἡ διάρκεια τῆς ἀποκοπῆς ἀπὸ τὴ θεία Κοινωνία ἔφθανε καὶ μέχρι τὴν ἐπιθανάτιο κλινὴν σὲ ὄρισμένες περιπτώσεις μεγάλων ἁμαρτημάτων, ὅπως στὴν ἄρνησι τοῦ Χριστοῦ. Μὲ τὴν πάροδο τοῦ χρόνου ἡ Ἐκκλησία γινόταν ὅλο καὶ περισσότερο πιὸ ἐπιεικής. Ἀρκεῖ νὰ συγκρίνῃ κανεὶς τοὺς κανόνες τοῦ Μεγάλου Βασιλείου μὲ τοὺς κανόνες Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ καὶ μὲ τὴ σημερινὴ πράξι γιὰ νὰ ἰδῇ τὴν βαθμιαία ἐλάττωσι τῆς αὐστηρότητος. Ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ἐπιτιμίου αὐτοῦ γινόταν καὶ γίνεται κατὰ τὴν ἐξομολόγησι ἀπὸ τὸν Πνευματικὸ Πατέρα. Φυσικὰ ἐκεῖνος θὰ τὸ κάνῃ μὲ ὄλη του τὴν

ἀγάπη και τὴν ψυχολογικὴ ἐπιδεξιότητα, ὥστε νὰ πεισθῆ ὁ ἐξομολογηθεὶς, ὅτι αὐτὸ γίνεται γιὰ τὸ καλὸ του και γιὰ τὴ ψυχικὴ του σωτηρία. Τὸ ἴδιο ἂν ἔχη ὑποπέσει στὴν ἀντίληψι τοῦ ἱερέως κάποιον μεγάλο ἀμάρτημα ἑνὸς ἐνορίτου του. Τότε, πρὶν αὐτὸς προσέλθῃ στὴ θεία Κοινωνία, θὰ φροντίσῃ ὁ ἱερεὺς νὰ τὸν πλησιάσῃ μὲ ἀγάπη και στοργή και νὰ τοῦ ὑποδείξῃ πατρικᾶ τὴν κατάλληλη θεραπεία και ἐνδεχομένως νὰ τοῦ συστήσῃ ἀποχὴ ἀπὸ τὴ θεία Κοινωνία. Κατὰ τὴν ὥρα τῆς προσελεύσεως στὸ Μυστήριον εἶναι πολὺ ἀργὰ και μιὰ παρατήρησι ἐκείνη τὴ στιγμὴ μπορεῖ νὰ γίνῃ αἰτία νὰ θιγῆ ὁ προσερχόμενος και ἡ σύστασις μας νὰ φέρῃ τὸ ἀντίθετον ἀποτέλεσμα, ἀπομακρύνοντάς τον ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία, ἢ ἀκόμη νὰ γίνῃ αἰτία αὐτὸς ὁ ἱερεὺς νὰ ὑποπέσῃ σὲ θανάσιμο ἀμάρτημα, παραβιάζοντας τὸ ἀπόρητο τῆς ἐξομολογήσεως και γινόμενος ἔτσι ἐνοχος ἐνώπιον Θεοῦ και ἀνθρώπων.

Ἄν πάλι δὲν πρόκειται γιὰ κάτι τὸ μυστικόν, ἀλλὰ ὁ προσερχόμενος ἔγινε αἰτία δημοσίου σκανδάλου, τότε μπορεῖ ὁ ἱερεὺς μὲ ὅλη πάλι τὴν ἀγάπη του, τὴν χριστιανικὴ εὐγένεια και σοβαρότητα νὰ τοῦ ἀρνηθῆ τὴ θεία Κοινωνία, ζητώντας νὰ τὸν ἰδῆ στὸ τέλος ἢ ἐνεργῶντας κατὰ ἓνα ἄλλο πιὸ εὐσχημον και πιὸ λεπτὸ τρόπο, οὕτως ὥστε νὰ κερδηθῆ και ὄχι νὰ χαθῆ ὁ «ἀσθενής σας» Χριστιανός. Κάτι ἀνάλογο ἔκαμε και ὁ Ἅγιος Ἀμβρόσιος Μεδιολάνων πρὸς τὸν φονέα τῶν Θεσσαλονικέων αὐτοκράτορα Θεοδόσιον. Πάντως και στὴν περίπτωσι αὐτὴ δὲν πρέπει νὰ μᾶς φεύγῃ ἀπὸ τὸ νοῦ, ὅτι εἶναι πολὺ ἀργὰ νὰ περιμένουμε στὴ στιγμὴ τῆς θείας Κοινωνίας νὰ συμβουλευσῶμε τὸν πιστό. Ἄν ὁ ἀμαρτωλὸς εἶναι τὸ «πλανηθὲν πρόβατον» βαρεῖα εἶναι ἢ εὐθύνη τοῦ ποιμένα, ποὺ τὸ ἄφησε νὰ πλανιέται στὰ ὄρη και νὰ γίνῃ βορὰ τοῦ νοητοῦ λύκου και δὲν ἔτρεξε πίσω του ἀπὸ τὴ πρώτη στιγμὴ. Στὴν κάθε περίπτωσι ἄς ἐρωτᾷ ὁ ἱερεὺς τί θὰ ἔκανε ὁ Χριστὸς ἂν ἦταν στὴ θέσι του.

Τέλος στὸ τρίτον σημεῖον τῶν ἐρωτήσεων, ἂν δηλαδὴ ὁ ἱερεὺς θὰ ἐμποδίσῃ ἀπ' τὴ θεία Κοινωνία ἀνθρώπους, στοὺς ὁποίους συνέστησε νὰ ἐξομολογηθοῦν και αὐτοὶ δὲν ἐξομολογήθηκαν, νομίζω πὼς ἢ ἀπάντησι δὲν εἶναι τόσο δύσκολη. Ὁ ἱερεὺς ὀφείλει νὰ συνιστᾷ τοὺς πιστοὺς νὰ προσέρχωνται, και τὸ δυνατόν, ἔτοιμοι στὴ θεία Κοινωνία. Θὰ ὑποδείξῃ τοὺς τρόπους τῆς προετοιμασίας, ἓνας ἀπὸ τοὺς ὁποίους εἶναι και ἡ ἐξομολόγησι. Ἀπὸ ἐκεῖ και πέρα εἶναι πιὰ ζήτημα συνειδήσεως τοῦ πιστοῦ. Καλὸ εἶναι νὰ ἔχῃ ἐξομολογηθῆ ὁ πιστὸς πρὸ τῆς θείας Κοινωνίας και νὰ πῆρῃ τὴν ἄφεσι τῶν ἀμαρτιῶν του. Ἐτσι ἀξιώτερος και μὲ ὀλιγώτερον φόβον κατακρίματος προσέρχεται. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνᾷ ὅμως ὁ ἱερεὺς, ὅτι ἄλλο μυστήριον εἶναι ἡ ἐξομολόγησις και ἄλλο ἡ θεία Κοινωνία. Ἡ δευτέρα δὲν προϋποθέτει τὴν πρώτην. Ἡ Μετάνοια εἶναι αὐτοτελὴς και ἀνεξάρτητον Μυστήριον, στὸ ὁποῖον δὲν προσέρχεται κάθε μέρα

Στὸ περιθώριο τῆς Ἁγίας Γραφῆς

“ΑΥΤΗ Η ΘΑΛΑΣΣΑ...”

Τὸ ὑγρὸ στοιχεῖο πιάνει τὰ τρία τέταρτα τῆς ἐπιφάνειας τῆς Γῆς. Χάρι στὴν ἔκτασί της αὐτῆ, ἀλλὰ καὶ στὴν πολύτροπη καλλονή της, ἡ θάλασσα ἔχει ἓνα μέρος σπουδαῖο στὴ φυσικὴ ἀποκάλυψι καὶ στὴν οἰκονομία τῆς σωτηρίας μας.

Παρὰ τὸ ὅτι ὁ περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ, ὁ Ἰσραήλ, ποὺ ἢ πρὶν ἀπὸ τὸν Χριστὸ ἱστορία του παρήγαγε τὴν Παλαιὰ Διαθήκη, ἦταν ἐγκατεστημένος σὲ μιὰ χώρα σχεδὸν ἐξ ὀλοκλήρου ὄχι ἄμεσα συνδεδεμένη μὲ τὴ θάλασσα, ὥστόσο ἔχει στὸν βίον του ἐπαφὴς μαζί της καὶ στὴν ἱερὴ ποίησί του τὴν ἀναφέρει ὄχι σπάνια. Ἐφθασε στὴ Γῆ τῆς Ἐπαγγελίας ἀκριβῶς περνωτῶνας μέσα ἀπὸ μιὰ θάλασσα, τὴν Ἐρυθρά, ποὺ παραμέρισε στὸ διάβα του καὶ τὸν τείχισε μὲ τὰ ὕδατά της. Ὁ μεγάλος βασιλιᾶς του, ὁ Σολομῶν, ἔφτιαξε ἐμπορικὸ στόλο, μὲ ἀφετηρία τὸ περίφημο λιμάνι Γασιῶν Γαβέρ. Κάτι ἀνάλογο ἔκαμε κι' ὁ βασιλιᾶς Ἰωσαφάτ, ἀργότερα σκαρώνοντας πλοῖα σὰν ἐκεῖνα τῶν Φοινίκων, γιὰ τὴν μεταφορὰ χρυσαφιῦ ἀπὸ τὴ μακρυνὴ Ὀφείρ. Ἀπὸ τὶς δώδεκα, ἐξ ἄλλου, φυλές, ἐκεῖνες τοῦ Ἀσὴρ, τοῦ Μανασσῆ, τοῦ Ἐφραὶμ καὶ τοῦ Δάν, ποὺ τὰ ἐδάφη τους ἀπλώνονταν πρὸς τὶς ἀκτὲς τῆς Παλαιστίνης, φαίνεται ὅτι εἶχαν ἐπιδοθῆ καὶ στὴ ναυτιλία.

Ἡ θάλασσα, μὲ τὴ μεγαλόπρεπη ὑποταγὴ της στὸν Δεσπότη τῶν ὄλων, εἶναι γιὰ τὸν ψαλμωδὸ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ

ὁ Χριστιανός, ἀλλὰ ὅταν αἰσθανθῆ τὴν ἀνάγκη τῆς πνευματικῆς θεραπείας, τῆς ἐξομολογήσεως καὶ τῆς ἀφέσεως τῶν ἁμαρτημάτων ποὺ τὸν βαρύνουν. Ἡ θεία Κοινωνία εἶναι ἡ τροφή, ἡ ἀθάνατος πηγὴ, τὸ μάννα, ἡ «ἀληθὴς βρῶσις καὶ πόσις». Καὶ σ' αὐτὴ προσέρχεται κανεὶς συχνά, ὅσο τὸ δυνατόν πιὸ τακτικά, «ἵνα μὴ ἀποθάνῃ». Γι' αὐτὸ καὶ τελεῖται σχεδὸν καθημερινῶς ἡ θεία Λειτουργία. Καὶ στὴ θεία Μετάληψι καλεῖς ὄλο τὸν παρευρισκόμενο λαὸ μὲ τὸ «προσέλθετε» καὶ γι' αὐτὸν δέσσει πρὸ τῆς Κοινωνίας νὰ κοινωνήσῃ ἀξίως καὶ ἐξ ὀνόματός του εὐχαριστεῖς ὕστερα τὸν φιλόνηρωπο Δεσπότη.

Ἄς τὸ ξαναγράψω: Στὰ σοβαρὰ αὐτὰ προβλήματα, ὅπως ἡ μετάδοσις τοῦ Σώματος καὶ τοῦ Αἵματος τοῦ Κυρίου στοὺς πιστοὺς, τὸ κλειδί βρίσκεται στὰ χέρια τοῦ καλοῦ, τοῦ συνετοῦ, τοῦ γεμάτου ἀγάπῃ καὶ φόβου Θεοῦ ἱερέως. Δὲν ἔχει παρὰ μ' αὐτὸ νὰ ἀνοίγῃ τὶς καρδιὰς τῶν ἐνοριτῶν του γιὰ νὰ μπαίνη ὁ Νυμφίος των.

Φ.

εὐγλωττα κεφάλαια τῆς φυσικῆς ἀποκαλύψεως. Ἀποκαλύπτει καὶ διηγεῖται τὴ δύναμι, τὴ σοφία καὶ τὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ. Καὶ κάνει τὴν καρδιά καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ δικαίου τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης νὰ ὑψώνεται μὲ κατάνυξι καὶ θαυμασμό πρὸς τὸν ἀληθινὸ Θεό. Ἔτσι, ὁ ψαλμωδός, ἀποτεινόμενος στὸν Κύριον, ἀναφωνεῖ: «Αὕτη ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη καὶ εὐρύχωρος· ἐκεῖ πλοῖα διαπορεύονται, δράκων οὔτος, ὃν ἔπλασας ἐμπαίζειν αὐτῇ...» (Προοιμιακὸς Ψαλμός). Κι' ἄλλου: «Σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης, τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις» (Ψαλμ. πη' 10). Τίποτε πιὸ δυνατό, πιὸ ἀτίθασο, πιὸ φοβερό, ἀνάμεσα στὰ στοιχεῖα τῆς κτίσεως, ἀπὸ τὴ θάλασσα, ὅταν βρίσκεται στοὺς θυμούς της. Ἀλλὰ κι' αὐτὴν ὁ Θεὸς τὴ χαλιναγωγεῖ, τὴν κάνει ὑποχείρια ὄχι μόνο τοῦ ἀνθρώπου, ποὺ τὴ διασχίζει μὲ τὰ σκάφη του, μὰ καὶ τῶν κητῶν της, ποὺ τὴν πλαταγίζουν μὲ τὶς οὐρὲς τους, ἐμπαίζοντας τὴν.

Ἀλλὰ ἡ θάλασσα βρίσκεται πιὸ κοντὰ στὴν ψυχὴ μας, γίνεται πιὸ χρήσιμη στοὺς σκοποὺς τοῦ Θεοῦ, κατὰ καὶ μετὰ τὴν Καινὴ Διαθήκη. Τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ δημοσίου βίου τοῦ Σωτῆρος ξετυλίχθηκε γύρω καὶ πάνω ἀπὸ μιὰ μικρογραφία τῆς θάλασσας, τὴ λίμνη Γεννησαρέτ ἢ θάλασσα τῆς Τιβεριάδος. Ἀπὸ ἐκεῖ πῆρε τοὺς Ἀποστόλους του, ἀπλοϊκοὺς ψαριᾶδες, ποὺ τοὺς ἄλλαξε σὲ «ἀλιεῖς ἀνθρώπων». Ἀπὸ ἐκεῖ πῆρε εἰκόνες γιὰ τὴ διδασκαλία του. Νὰ μία: «Ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν σαγήνη βληθεῖση εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐκ παντὸς γένους συναγαγούση· ἦν, ὅτε ἐπληρώθη ἀναβιβάσαντες αὐτὴν ἐπὶ τὸν αἰγιαλὸν καὶ καθίσαντες, συνέλεξαν τὰ κατὰ εἰς ἀγγεῖα, τὰ δὲ σαπρὰ ἔξω ἔβαλον» (Ματθ. ιγ' 47-48). Κι' ἡ ψαλμικὴ διαπίστωσις «σὺ δεσπόζεις...», ποὺ ἀναφέραμε πάρα πάνω, ἐκεῖ ἔγινε ἀπὸ τὸν ἴδιο μιὰ χειροπιαστὴ πραγματικότης, ὅταν μὲ ἓνα «σιῶπα, πεφίμωσο», κόπασε τὸν σάλον τῶν κυμάτων, ἐνῶ ἡ ψαρὸβάρκα τῶν Μαθητῶν κόντευε νὰ καπαποντισθῇ ἀπὸ τὸ δρολάπι.

Μετὰ τὴν Πεντηκοστή, ὅταν οἱ Ἀπόστολοι ξεκίνησαν γιὰ τὸ ἔργο τους στὴν οἰκουμένη, ἤλθαν σ' ἐπαφὴ μὲ τὴν πραγματικὴ θάλασσα, τὴν «θάλασσαν τὴν μεγάλην» (Ἀρθμ. λδ' 6, Ἰησ. Ναυῆ ιε' 12, 47), τὴν «θάλασσαν τὴν ἐπὶ δυσμῶν» (Δευτερ. ια' 24), ὅπως ἡ Παλαιὰ Διαθήκη, ἀνάμεσα καὶ σὲ ἄλλες ὀνομασίες, ἀποκαλοῦσε τὴ Μεσόγειο. Διασχίζοντας στεριές, ἀλλὰ διασχίζοντας καὶ πελάγη, ἔφεραν τὸ Εὐαγγέλιο στὰ πέρατα τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου. Γνώρισαν, ἔτσι, τὴν ἀληθινή, τὴν πραγματικὰ μεγάλη θάλασσα. Πάλαιψαν μαζί της μερικὲς φορές. Ἀλλὰ πάντα τὴν εἶδαν καὶ διαπίστωσαν ὅτι ἦταν ὑποταγμένη

στις βουλές τοῦ Κυρίου τους, ὄχι μονάχα ἀναρθρος κι' εἰκονικός λόγος τῆς φυσικῆς ἀποκαλύψεως, ὅπως ἀνέκαθεν, ἀλλὰ καὶ δρόμος τοῦ ἐνάρθρου λόγου τοῦ Θεοῦ, τοῦ Εὐαγγελίου.

Πάνω, λοιπόν, στὴ θάλασσα, γιὰ νὰ τὸ ποῦμε μὲ λόγια τοῦ προφήτη Ἡσαΐα, «ἐπορεύοντο ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος... ξένον» (Ἡσ. ιη' 2), οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ, καὶ κόμιζαν τὸ εὐφρόσυνο ἄγγελμα τῆς παγκόσμιας σωτηρίας.

Ἡ θάλασσα ἦταν μέσα στὴν ψυχὴ τῶν ἀρχαϊκῶν χριστιανῶν. Ἐνα ἀπὸ τὰ πιὸ ἀγαπημένα τους σύμβολα, μὲ τὰ ὁποῖα συνήθιζαν νὰ ὑπεμφαίνουν τις μεγάλες, μυστικὲς ἀλήθειες τῆς πίστεως, ἦταν παρμένο ἀπ' αὐτή. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ νοητὴ ναῦς, ποῦ πλέει πρὸς τὸν λιμάνι τῆς αἰώνιας ζωῆς. Στὸ τιμόνι κάθεται ὁ Χριστός. Κατάρτι τῆς ἔχει τὸν Τίμιο Σταυρό. Πλήρωμά τῆς ἐμᾶς τοὺς πιστοὺς.

Ὅπως στὴ στεριά, ἔτσι καὶ στὴ θάλασσα φυτεύθηκαν οἱ ἀπαρχές τῆς οὐράνιας ζωῆς. Οἱ μάρτυρες δὲν κατατέθηκαν ὅλοι στὰ σπλάχνα τῆς γῆς. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς, ὅπως ἀναφέρουν τὰ Συναξάρια, τελειώθηκαν ἔχοντες ριχθῆ στὸ πέλαγος. Ἀλλὰ κι' ὁ ἴδιος ὁ Ἀρχιμάρτυς Ἰησοῦς τίμησε τὴ θάλασσα ἀνάλογα. Ἡ προτύπωση τῆς τριήμερης ταφῆς του ἐγίνε στὴ θάλασσα, μὲ τὴν κατάποσι τοῦ Ἰωνᾶ ἀπὸ τὸ θερίοψαρο.

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΣΑΜΟΥ ΕΙΡΗΝΑΙΟΥ

ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ

ΤΟΜΟΙ 1-5

ΕΚΑΣΤΗ ΣΕΙΡΑ ΔΡΧ. 300

Πωλοῦνται εἰς τὰ Γραφεῖά μας, ἀποστέλλονται δὲ καὶ ταχυδρομικῶς ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειώσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΤΟΥ Τ.Α.Κ.Ε.

Κατόπιν απόφασεως τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε., ἐγκριθείσης ὑπὸ τοῦ Ὑπουργοῦ Παιδείας καὶ Ὁρησκευμάτων ἀνέλαβεν καθήκοντα Διευθύνοντος Συμβούλου παρὰ τῷ Τ.Α.Κ.Ε. ὁ κ. Ζαφείριος Κέπετζης, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ μέχρι τοῦδε Δ. Συμβούλου Καθηγητοῦ κ. Π. Σπεργιώτη, οὕτινος ἡ θητεία ἔληξεν.

— Παρουσία τοῦ Ὑπουργοῦ Ὑγιεινῆς κ. Ἀ. Κοκκέβη συνεκροτήθη εἰς τὰ Γραφεῖα τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν σύσκεψις ὑπὸ τὴν Προεδρείαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Κυρίου Χρυσοστόμου, τῇ συμμετοχῇ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Ἰωαννίνων κ. Σεραφεῖμ καὶ Φθιώτιδος κ. Δαμασκηνοῦ, τοῦ Γεν. Δ/ντοῦ Ὁρησκευμάτων τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας Καθηγητοῦ κ. Μ. Σιώτου, τοῦ Διευθυντοῦ Ὁρησκευμάτων, κ. Γιαναρᾶ, τοῦ Διευθύνοντος Συμβούλου τοῦ Τ.Α.Κ.Ε. κ. Ζαφειρίου Κέπετζη καὶ ἄλλων

Κατὰ τὴν σύσκεψιν ἐξητάσθη τὸ θέμα τῆς βελτιώσεως τῆς νοσηλείας τῶν Ἐφημερίων, ἐν ᾧφει καὶ τῆς, ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας, προταθείσης ἐντάξεως αὐτῆς εἰς τὸ σύστημα τῆς ὑγειονομικῆς περιθάλψεως τῶν Πολιτικῶν ὑπαλλήλων. Σχετικῶς ὁ κ. Ὑπουργὸς ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ Κυβέρνησις μετὰ ἐνδιαφέροντος βλέπει καὶ τὸ θέμα τοῦτο τῶν Ἐφημερίων. Ὑπέμνησε μὲ πόσῃν εὐαισθησίαν κατέχεται ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως, δι' ὅ,τι ἀφορᾶ εἰς τὸν Ἐφημεριακὸν Κλῆρον, μετὰ τοῦ ὁποίου καὶ ὁ ἴδιος διατηρεῖ πάντοτε δεσμὸν στενόν, γνωρίζων ἄριστα τὸ θέμα τῆς προστασίας τῆς ὑγείας του ὡς καὶ τὰς ἀτελείας, τὰς ὁποίας τοῦτο παρουσιάζει ὑπὸ τὴν σημερινὴν του μορφήν. Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Κοκκέβης ἐδήλωσεν ὅτι θέλει μελετήσῃ τὰ τῆς ὑπαγωγῆς εἰς τὸ σύστημα τῆς ὑπὸ ἀναδιοργάνωσιν τελούσης περιθάλψεως τῶν Δημοσίων Ὑπαλλήλων, κατὰ τρόπον ἀρμόζοντα εἰς τὸ σχῆμα τοῦ ἱερωμένου καὶ ἐζήτησεν ὅπως τῷ δοθοῦν ἀμέσως τὰ ἀπαιτούμενα στοιχεῖα.

Ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἠὐχαρίστησε τὸν κ. Ὑπουργὸν διὰ τὴν πρόθυμον καὶ καλὴν διάθεσίν του καὶ παρεκάλεσεν, ὅπως τὰ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον μέτρα ληφθῶσι, κατὰ τὸ δυνατόν, ταχέως ἵνα ἐπιτευχθῇ μία ἐπαρκὴς ἀσφάλισις τῶν ἐφημερίων καὶ τῶν οἰκογενειῶν των κατὰ τοῦ κινδύνου τῆς ἀσθενείας. Ἐδήλωσε δὲ ὅτι πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον θέλουσι μετάσχῃ εἰς τὰς δαπάνας διὰ τῆς εἰσφορᾶς των καὶ οἱ ἡσφαλισμένοι.

Ἐγκύκλιος

Ἐν Ἀθήναις τῇ 2α Ἰουλίου 1965

Περίληψις: «Περὶ ἐφαρμογῆς τοῦ ἰσχύοντος δικαίου κατὰ τὸν χρόνον ἀπονομῆς συντάξεως ὡς πρὸς τὸν ὑπολογισμὸν τοῦ συνταξίμου χρόνου καὶ οὐχὶ τοῦ κατὰ τὴν ἀναγνώρισιν τούτου ἰσχύοντος δικαίου».

Π ρ ό ς

- 1) Τὰς διευθύνσεις, Τμήματα, Ὑπηρεσίας καὶ Γραφεῖα τοῦ TAKE
- 2) Ἄπαντα τὰ Τοπικὰ TAKE Ἰ. Μητροπόλεων

Κοινοποιοῦμεν ὑμῖν κατωτέρω τὴν ὑπ' ἀριθμ. εἰσερχ. 2650/27-2-65 γνωμοδότησιν τῆς Νομικῆς Ὑπηρεσίας τοῦ TAKE, γενομένην ἀποδεκτὴν διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 107/19-4-65 ἀποφάσεως τοῦ Διοικ. Συμβουλίου, ληφθείσης κατὰ τὴν Ε' συνεδρίαν αὐτοῦ πρὸς γνώσιν καὶ ἐφαρμογὴν.

Ὁ Διευθύνων Σύμβουλος
ΖΑΦ. ΚΕΠΕΤΖΗΣ

Τ.Α.Κ.Ε.

Νομικὴ Ὑπηρεσία

Ἐν Ἀθήναις τῇ 26ῃ Φεβρουαρίου 1965

Π ρ ό ς

τὸν κ. Δ/ντα Σύμβουλον Τ.Α.Κ.Ε.

Ἀποκρινόμενοι ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθμ. 4708/64 ἐγγράφῳ ὑμῶν διατυπωμένου ἐρωτήματος ὡς πρὸς τὸν αἶδεσ. Χρ. ** συνταξιούχου τοῦ Ταμείου, αἰτοῦντα τὴν ἀναθεώρησιν τῆς ὑπ' ἀριθμ. 43/5-3-64 ἀποφάσεως τοῦ Δ/ντος Συμβούλου, δι' ἧς ἀπενεμήθη αὐτῷ σύνταξις γήρατος, ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἐκθέσωμεν τὴν γνώμην μας ἔχουσαν ὡς ἀκολούθως.

Ὁ καθορισμὸς τῆς συντάξεως τοῦ ἐν θέματι ἔλαβε χώραν κατὰ τὰς ἰσχυούσας συνταξιοδοτικὰς διατάξεις τοῦ Καταστατικοῦ, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ διὰ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 81455/63 πράξεως τοῦ Ὑπουργοῦ Ὁρησκευμάτων καὶ Ἐθν. Παιδείας τεθεῖσα δι' ἧς, τροποποιηθέντος τοῦ Καταστατικοῦ, ὠρίσθη ὅτι «ὁ ἀναγνωριζόμενος χρόνος ὑπηρεσίας δὲν προσυξάνεται κατὰ δύο ἢ τρία πεντηκοντά, προστιθέμενος ἀπλῶς εἰς τὸν συντάξιμον χρόνον».

Κατὰ τὰ κρατοῦντα ἐν τῇ Νομολογίᾳ τὸ δικαίωμα ἀπονομῆς συντάξεως κρίνεται κατὰ τὸ ἰσχῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐπελευσεως τῆς ἀσφαλιστικῆς περιπτώσεως δίκαιον, ὡς ἐπίσης καὶ ὅτι τὰ ἀσφαλιστικὰ δικαιώματα εἶναι ἐνοχικὰ καὶ δύναται ταῦτα ἐλευθέρως ὁ νόμος νὰ καταργῇ ἢ συνιστᾷ ἄλλως (Α.Π. 293/50).

Τὸ παράπονον ὅθεν τοῦ ἐν λόγῳ, ὅτι κατὰ τὸ ἔτος 1961, ὅτε ἀνεγνώρισε προὑπηρεσίαν ἐφημεριακὴν κατὰ διάφορον τότε τρόπον ὑπελογίζετο ὁ ἐξαγοραζόμενος χρόνος καὶ ὅτι ἐντεῦθεν ἐκτῆσατο δικαίωμα καθορισμοῦ τῆς συντάξεώς του συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τὰς ἰσχυούσας κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀναγνωρίσεως δὲν εἶναι βᾶσιμον κατὰ τὰ προεκτεθέντα καὶ οὐδεὶς λόγος συντρέχει ἐπιανεξέτασεως τῆς πράξεως περὶ ἀπονομῆς εἰς αὐτὸν συντάξεως.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Προϊστ. Νομικῆς Ὑπηρεσίας
ΓΕΩΡΓ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΣ

Γνωμάτευσις

Τ.Α.Κ.Ε.
Νομική Ὑπηρεσία

Ἐν Ἀθήναις τῇ 25.2.1965

Π Ρ Ο Σ

Τὸν κ. Διευθύνοντα Σύμβουλον
Τμῆμα Ὑπαγ. εἰς τὴν ἀσφάλισιν

Ἀποκρινόμενοι ἐπὶ τοῦ ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 1716/64 ἐγγράφῳ ὑμῶν διατυπουμένου ἐρωτήματος, ἀναφερομένου εἰς τὴν ἐν τῷ Ταμείῳ θέσιν ὡς ἡσφαλισμένου τοῦ κλητῆρος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κισάμου καὶ Σελίνου-Κρήτης ** ἔχομεν τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἐκθέσωμεν ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τὴν γνώμην μας, ἔχουσαν ὡς ἀκολούθως:

Διὰ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ ἀ.ν. 2110/40 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὑπῆχθη εἰς τὴν ὑποχρεωτικὴν ἀσφάλισιν τοῦ TAKE καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων, ἀφ' οὗ χρόνου διαβρίσθη τοῦτο. Τὸ αὐτὸ ὥρισεν βραδύτερον καὶ ἡ διάταξις τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ Νόμου 671/43 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος».

Πρὸ τοῦ τελευταίου τούτου Νόμου διὰ τοῦ ἄρθρου 1 τοῦ Ν.Δ. 1920/1942 «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ ἀ.ν. 2170....» ἐπεξετάθη ἡ ἰσχὺς τῶν ἄρθρων 45-49 τοῦ ἰσχύοντος τότε ἀ.ν. 2170/40 καὶ ἐν Κρήτῃ.

Μετέπειτα διὰ τῆς παρ. 1 τοῦ ἄρθρου 49 τοῦ ἐπακολουθήσαντος ἀ.ν. 671/43 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» ὥρισθη ὅτι «αἱ περὶ τῶν ὑπαλλήλων διατάξεις τοῦ παρόντος νόμου δὲν ἔχουσιν ἐφαρμογὴν ἐν Κρήτῃ» διὰ δὲ τῆς παρ. 2 ὅτι «διὰ Διατάγματος ἐκδιδόμενου προτάσει τῆς Ἱερᾶς Ἐπαρχιακῆς Συνόδου Κρήτης δύνανται νὰ τροποποιηθῶσιν αἱ ὡς πρὸς τὴν λειτουργίαν καὶ τὸ προσωπικὸν τῶν Γραφείων τῶν ἐν Κρήτῃ Ἱ. Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν ἰσχύουσαι διατάξεις καὶ νὰ ἐπεκταθῶσιν εἰς τοὺς ὑπαλλήλους τὰ διὰ τοῦ παρόντος νόμου θεσπιζόμενα εὐεργετήματα».

Τοιαύτη διάταξις ἐξ ὅσων γνωρίζομεν δὲν ἐξεδόθη μέχρι σήμερον καὶ συνεπῶς ἐφαρμογὴν διὰ τοὺς ὑπαλλήλους τῶν ἐν Κρήτῃ

Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν ἔχουσιν καὶ σήμερον αἱ διὰ τοῦ Νόμου 1920/42 ἐπεκταθεῖσαι διατάξεις τοῦ Α.Ν. 2170/40 ὡς πρὸς τὴν ἀσφάλισιν καὶ συνταξιοδότησιν αὐτῶν.

Τούτων ὅθεν ὁ ἐν θέματι ** κλητὴρ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, νομίμως ἠσφαλίσθη κατὰ τὸ ἔτος 1957, χρόνον τοῦ διορισμοῦ του, βάσει τῶν ὡς ἄνω διατάξεων τῶν ἀρθρῶν 45-49 τοῦ Α.Ν. 2170/40, ἰσχυροσῶν καὶ σήμερον ἐν Κρήτῃ κατὰ τὰ ἀμέσως ἀνωτέρω ἐκτιθέμενα. Διὰ τὸν αὐτὸν λόγον ἀσφαλιστέοι εἶναι οἱ ὑπάλληλοι γενικῶς τῶν Ἱ. Μητροπόλεων καὶ Ἐπισκοπῶν Κρήτης.

Ἡ ὑπὸ τῆς Διοικήσεως τοῦ Ταμείου ἀκολουθηθεῖσα ἀνευ τῆς ἡμετέρας γνώμης ἀποψις περὶ μὴ ὑπαγωγῆς τῶν ὑπαλλήλων τούτων εἰς τὴν ἀσφάλισιν τοῦ TAKE ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι δὲν ἐξεδόθη εἰσέτι τὸ ὑπὸ τοῦ ἀρθρ. 49 τοῦ Α.Ν. 671/43 προβλεπόμενον Δ/γμα καὶ ὡς ἐκ τούτου δὲν ὑφίσταται διάταξις ἐπιτρέπουσα τὴν ἀσφάλισιν τῶν ἐν λόγῳ ὑπαλλήλων εἶναι ἐσφαλμένη καὶ δέον νὰ ἐγκαταλειφθῇ, καθόσον δημιουργεῖ ζητήματα μὴ ἐπιτρεπόμενα εἰς τὴν ἀποστολὴν τοῦ Ταμείου καὶ ἐν πολλοῖς ἐκθέτοντα τοῦτο.

Μετὰ τιμῆς

Ὁ Προϊστάμενος τῆς Νομ. Ὑπηρεσίας
Γεώργιος Σταυρόπουλος

Ὁ «Ἐφημέριος» εἶναι πρόθυμος νὰ δίδῃ ἀπαντήσεις εἰς ἐρωτήσεις ἐπὶ ἀποριῶν, ἀναφερομένων εἰς ζητήματα, τὰ ὅποια ἔχουν σχέσιν πρὸς τὸ ἔργον τοῦ Ἐφημερίου (ποιμαντικόν, λειτουργικόν κλπ.). Ἐπομένως οἱ εὐλαβέστατοι ἐφημέριοι δύνανται ν' ἀπευθύνουν ἐρωτήματα ἐπὶ τοιούτων ἀποριῶν. Αἱ ἀπαντήσεις θὰ δίδωνται εἰς τὴν σελίδα τῆς ἀλληλογραφίας.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Αἰδεσ. Κλ. Σταυράκη, Σπάρτην. Δικαιοῦσθε συντάξεως λό-
γω πολυετοῦς ὑπηρεσίας, ἡ ὁποία θὰ ἀνέλθῃ εἰς δρχ. 1461 μηνιαίως. Ἐφ'
ἀπαξ βοήθημα θὰ λάβετε περὶ τὰς 35.000 δραχμάς. Τὰ δικαιολογητικά
σας θὰ τὰ ὑποβάλετε τὸν Ἰούλιον εἰς τὸ TAKE μέσῳ τῆς Ἱερᾶς Μητρο-
πόλεως σας, εἶναι δὲ τὰ ἐξῆς : 1) Αἰτήσεις περὶ συνταξιοδοτήσεως ἐπὶ
χαρτοσήμου καὶ κληρικοσήμου, ἀναγραφομένης καὶ τῆς ἀκριβοῦς διευθύν-
σεώς σας. 2) Ἀπολυτήριον γράμμα τοῦ Ἱεράρχου σας ἐν πρωτοτύπῳ ἢ
ἐπισήμῳ ἀντιγράφῳ. 3) Πιστοποιητικὸν τοῦ Δημάρχου ἢ Προέδρου τῆς
Κοινότητος περὶ ἐγγραφῆς σας εἰς τὰ μητρώα, περὶ τοῦ ἔτους γεννήσεως
καὶ τῆς οἰκογενειακῆς σας καταστάσεως. 4) Φύλλον διακοπῆς μισθοδοσίας
ἐκ τοῦ Δημοσίου Ταμείου. 5) Βεβαίωσις τοῦ Σ. Μητροπολίτου, ἐπὶ χαρ-
τοσήμου καὶ κληρικοσήμου, ἐμφαίνουσαν τὸν χρόνον χειροτονίας σας, ἀρ-
χικοῦ διορισμοῦ καὶ τυχόν μεταθέσεώς σας εἰς ἄλλας ἐνορίας, κατὰ χρο-
νολογικὴν σειρὰν καὶ διάρκειαν χρόνου παραμονῆς εἰς ἐκάστην ἐνορίαν μέ-
χρι τῆς ἡμέρας τῆς ὑποβολῆς τῆς αἰτήσεως, τὰς τυχόν ἐπιβληθείσας ποι-
νάς μετὰ στερήσεως ἢ μὴ τῶν ἀποδοχῶν, τὴν μισθολογικὴν κατηγορίαν
μετὰ τοῦ χρόνου κατατάξεώς σας εἰς αὐτήν, καὶ τὴν ἡμερομηνίαν κοινο-
ποιήσεως τοῦ ἀπολυτηρίου ἐγγράφου. 6) Βεβαίωσιν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ
Συμβουλίου εἰς τὸ ὅποιον ἐφημερεύετε, ἐμφαίνουσαν τὴν καταβολὴν ἢ μὴ
δώρου Χριστουγέννων καὶ Πάσχα, ἀπὸ τοῦ ἔτους 1958 καὶ ἐφ' ἐξῆς ἀνα-
λυτικῶς μετὰ τῶν κατὰ περίπτωσιν καταβληθέντων ποσῶν. Ἐπιστώμεν
τὴν προσοχὴν σας ἐπὶ τοῦ ὅτι ἡ ὑπηρεσία σας τῶν 35 ἐτῶν πρέπει νὰ
εἶναι συνεχῆς. Δι' ἐπιταγῆς ἐπιστρέφεται τὸ ἀποσταλὲν ποσόν. Αἱ ἀπαντή-
σεις δίδονται δωρεάν. Αἰδεσ. Ἰωάννην Τζανάκον, Καρέαν Οἰ-
τύλου. Ἀπαντήσαμεν δι' ἐπιστολῆς.—Αἰδεσ. Μπαλοδήμαν Νικόλ.,
Ἐκλιόφυτον Πύλου Μεσσηνίας. Ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν
ἐγένετο.—Ἱερὸν Ναὸν Ἀγίας Παρασκευῆς, Ἀνθοχώριον
Μουζακίου Τρικάλων. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις. Αἰδεσ. Ἀβραμόπου-
λον Ἀθανάσιον, Δρύμια—Παρανεστίου Δράμας. Ἐνεγράφητε καὶ
ἀπεστάλησαν τὰ τεύχη ἀπὸ 1—1—1965 μέχρι τοῦδε.—Ἱερομόναχον
Γ. Γκαμίλην. Κερατέαν Ἀττικῆς. Διωρθώθη ἡ διεύθυνσίς σας.—
Αἰδεσ. Λυμπερόπουλον Δημήτριον. Ἰ. Ναὸν Ἀγ. Ἀπο-
στόλων. Τζιτζιφιές. Ν. Φάληρον. Ἐγένετο ἡ διόρθωσις εἰς τὴν διεύθυνσιν
σας.—Κύριον Ἰ. Φουντούλην, Καθηγητὴν, ὁδὸς 40 Ἐκκλησιῶν 48,
Θεσσαλονίκην. Ἐγένετο διόρθωσις εἰς τὴν διεύθυνσιν σας.—Κύριον Πα-
παμιχαλάκη Νικόλαον. Ἐνταῦθα Τ. 806. Σᾶς ἀπεστείλαμεν
τὰ ἀπὸ 1—1—65 μέχρι τοῦδε κυκλοφορήσαντα τεύχη.—Ἐθνικὴν Βι-
βλιοθήκην. Ἐνταῦθα. Ἐστάλησαν ὑμῖν ζητηθέντα δύο ἀντίτυπα.—
Αἰδεσ. Σμυρنيώτοπουλον Ἡλίαν, Ἀθήνα Τ. 821. Ἐτακτο-
ποιήθη ἡ διεύθυνσίς σας.—Κύριον Παναγιωτόπουλον Αἰμί-
λιον, Καθηγητὴν. Εὐλόκαστρον. Κορινθίας. Τοῦ λοιποῦ θὰ λαμβάνητε τὰ
τεύχη εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν.—Πανοσ. Ἀρχιμ. Λεοντάρην
Διονύσιον, Ἰωάννινα. Διωρθώσαμεν τὴν διεύθυνσιν σας.—Αἰδεσ.
Κάβουραν Σπυρίδωνα, Πειραιᾶ. Ἐγένετο ἡ ἀλλαγὴ εἰς τὴν νέαν
διεύθυνσιν σας.—Πανοσ. Ἀρχιμ. Χλαμίδην Δωρόθεον. Ἐνταῦθα
Τ. 108. Ἐνεγράφητε καὶ ἀπεστάλησαν εἰς ὑμᾶς τὰ τεύχη ἀπὸ 1—1—1965.—
Αἰδεσ. Παπαθεοδώρου Ἐμμ. Ἀκροπόταμος—Γεφύρας, Θεσσα-
λονίκης. Ἐνεγράφητε εἰς ἀμφοτέρα τὰ περιοδικὰ κατόπιν τῆς ἐπιστολῆς
σας, ἐκ τῆς ὁποίας καὶ μόνον ἐπληροφορήθημεν τὴν διεύθυνσιν σας καὶ ἐφη-
μερίαν σας.—Πανοσ. Ἀρχιμ. Παπαδάκην Κωνῖνον. Ἅγιον
Νικόλαον Κρήτης. Σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ ζητηθέντα τεύχη.—Κύριον

Οικονόμου Μιχαήλ. Φοιτητήν. Ἐνεγράφητε.—Αἰδεσ. Τζανέστον Ἰωάννην. Βουτιάνοι, Σπάρτης. Σῆς ἀπεστείλαμεν ἰδιαιτέραν ἐπιστολὴν ἀπαντῶντες εἰς τὰ ἐρωτήματά σας.—Αἰδεσ. Παπαδάκην Κων/νον. Συκαρά—Πύργου. Κρήτης. Ἐγένετο ἡ μεταβολὴ εἰς τὴν νέαν σας διεύθυνσιν. Εὐχαριστοῦμεν.—Αἰδεσ. Κρούπην Θεόδωρον. Παλαιοκαρὰ Τρικάλων. Ἐνεγράφητε καὶ σᾶς ἀπεστείλαμεν τὰ τεύχη ἀπὸ 1—3—65 μέχρι τοῦδε.

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ

Ἐπειδὴ λαμβάνομεν συχνότατα ἐπιστολάς, εἰς τὰς ὁποίας πολλοὶ ἀπὸ τοὺς αἰδεσιμωτάτους ἐφημερίους μᾶς ἔσωκλείουν γραμματόσημα δέκα δραχμῶν, πρὸς ἀπάντησιν εἰς τὰ ὑποβαλλόμενα πρὸς ἡμᾶς ἐρωτήματά των, παρακαλοῦμεν ὅπως τοῦτο μὴ γίνεται. Διότι ὑποβαλλόμεθα εἰς τὴν ἄσκοπον ἀπασχόλησιν τῆς ἐπιστροφῆς των. Ὁ «Ἐφημέριος» θ' ἀπαντᾷ πάντοτε προθυμότητα καὶ καθηκόντως εἰς πᾶσαν ἐρώτησιν καὶ εἰς πᾶσαν ἀπορίαν τῶν αἰδ. ἐφημερίων μας· καὶ δέον ν' ἀπευθύνονται πρὸς αὐτὸν ἐντελῶς ἐλευθέρως.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εὐαγγέλου Δ. Θεοδώρου, Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης, Πνευματικὴ ὑποδούλωσις καὶ ἀπελευθέρωσις.—Τοῦ ἐν ἁγίοις Πατρὸς ἡμῶν Ἰωάννου τοῦ Χρυσσοστόμου, Δὲν εἶναι σωστὸ νὰ θρηνολογοῦμε γιὰ τοὺς πεθαμένους μας. Ἀπόδοσις **Θ. Σ.** — Ἄρχιμ. Προκοπίου Παπαθεοδώρου, Πλειότερον καὶ καθαρότερον φῶς εἰς τὴν νεολαίαν μας. — Ὁρησκειτικῆς καὶ ἠθικῆς μελέτης τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Νεκταρίου Αἰγίνης. «Γνώρισε τὸν ἑαυτὸ σου». Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντα**. — Βασ. Ἡλιάδης, Ἁγία Βαρβάρα (Γ'). — Φιλοθέου Ἀδολεσχίας» μέρος πέμπτον. Ψυχοφελεῖς ἐπιστάσεις ἀπὸ τὸ «Δευτερονόμιον», ὑπὸ **Εὐγενίου τοῦ Βουλγάρως**, Ἀπόδοσις **Θεοδόση Σπεράντα**. — Φ. Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικῆς, κανονικῆς καὶ ἄλλες ἀπορίες. — Βασ. Μουστάκη, «Ἄυτη ἡ θάλασσα. — Εἰδήσεις τοῦ TAKE. — Ἀλληλογραφία.

Δι' ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν «Ἐφημέριον» ἀπευθυντέον :
Πρὸς τὴν Διεύθυνσιν τοῦ Περιοδικοῦ **ΕΚΚΛΗΣΙΑ**
Ὁδὸς Φιλοθέης 19, Ἀθῆναι - Τηλέφ. 227.689.

Τύποις : **ΤΣΙΡΩΝΗ** (Μονοτυπικὰ Συγκροτήματα)
Ὁδὸς Μενάνδρου 4, Ἀθῆναι — Τηλέφ. 533.805.

Ἐπεὶ τὸν Τυπογραφείου : **Γ. Σ. Χρυσάφης**, Ἰασιωνίδου 22, Σούρμενα